

JAARRAPPORT SOCIALE DUMPING

2023

Auteur	Goedkeurder	Publicatiedatum : 1/04/2024
Kenniscentrum	Bart Stalpaert, Directeur	

Inleiding en historiek	3
Structuur van het programma.....	4
Fasen en looptijd	4
Opzet en doelstelling van het programma	4
Schematische weergave van het programma	5
Opvolging van het programma.....	6
Trimestriële opvolging van het actieplan	7
Tussentijdse informele contacten tussen projectleider en programmamanager.....	8
Expertwerkgroepen.....	8
Realisatiegraad van het programma in 2023	9
Programmadoel 1: Het opzetten van een gemeenschappelijke informatiecampagne ter preventie van sociale dumping	9
Programmadoel 2: Snellere en betere detectie van gevallen van sociale dumping.....	27
Programmadoel 3: Het opzetten van doelgerichte onderzoeken en controles in sociale dumping	28
Programmadoel 4: Het uitwerken van effectieve sanctionering	44
Programmadoel 5: Efficiënte en effectievere invordering en terugvordering	45
Conclusie en verdere stappen	47
Gebruikte afkortingen	49

Inleiding en historiek

Dit rapport geeft een overzicht van het programma sociale dumping voor het jaar 2023. Programmawerking werd binnen de schoot van de SIOD opgestart in 2019, dankzij de beslissing van het Strategisch Comité om een programmatorische aanpak aan de hand van een risico-evaluatie in te voeren. Het Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2020 maakt dan ook melding van de opstart en uitbouw van een programmatorische aanpak (actie 55). In het kader van het Actieplan 2021 – en gelet op de uitbraak van de COVID-19-crisis – werd door de Beleidscellen beslist tot continuïteit door een versterking van de programma-en projectwerking. Ook het Strategisch Comité schaarde zich achter de inzet op programma-en projectwerking binnen de bestaande strategische doelstellingen (dd. 1/7/2020 en 1/12/2020). Om de SIOD en haar partners te ondersteunen in de opstart en uitbouw van de programmawerking werd in 2020 externe hulp ingeschakeld. Enerzijds werden twee masterclasses georganiseerd¹; anderzijds werden consultants aangesteld om de SIOD en de betrokken partners theoretisch en vooral praktisch bij te staan bij de planning en implementatie van de programmawerking. In maart 2021 besliste het Strategisch Comité om het programma sociale dumping uit te rollen, maar beperkt tot de in het actieplan opgenomen acties in functie van de beperkte capaciteit. Aldus is het programma sociale dumping in 2021 van start gegaan.

De programmawerking werd later opnieuw bevestigd in het Strategisch Plan 2022-2025 voor de strijd tegen sociale fraude en sociale dumping, dat op 4 februari door de Ministerraad werd goedgekeurd. Dit plan bevat 7 strategische doelstellingen, die verder geoperationaliseerd worden in het Actieplan 2022 “Sociale Fraudebestrijding en Sociale dumping”, dat op 16 juli 2022 werd goedgekeurd. Een van deze strategische doelstellingen betreft het verminderen van sociale fraude en sociale dumping door de Europese en internationale samenwerking te versterken. In het Actieplan 2023-2024 wordt deze doelstelling geconcretiseerd aan de hand van 24 acties, die integraal deel uitmaken van het **programma sociale dumping**. Voorliggend rapport sociale dumping geeft de stand van zaken weer voor het jaar 2023 over deze 24 acties en dus over de realisatiegraad van het programma voor wat betreft deze periode.

Dit rapport kadert binnen de **wettelijke opdracht** van SIOD inzake de trimestriële evaluatie van de realisatiegraad van de verschillende elementen van het jaarlijks operationeel actieplan².

¹ Masterclass op 11/9/2020 (theoretische onderbouwing en presentatie van een aantal *best practices*) en een masterclass op 27/11/2020 (focus op sociale dumping en essentiële elementen van programmawerking).

² Cfr. art. 4° Sociaal Strafwetboek.

Structuur van het programma

Fasen en looptijd

Het programma loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024. Het programmaplan is eind 2020 opgesteld en is in die periode goedgekeurd door het Strategisch Comité van de SIOD. In 2023 bevindt het programma zich in het derde jaar van de uitvoerings-of implementatiefase. Dit verslag rapporteert enkel over de realisatiegraad van het programma in de periode januari-december 2023. Het is evenwel belangrijk voor ogen te houden dat het volledige programma over 4 jaar loopt en dat voorliggend verslag zich niet over het volledige programma uitspreekt, maar enkel over de activiteiten in 2023.

Opzet en doelstelling van het programma

Sociale dumping is een vorm van oneerlijke concurrentie tussen nationale en internationale bedrijven omdat de Europese en nationale regels niet worden nageleefd. In het bijzonder gaat het hier om de regels inzake het arbeidsrecht, het sociaal zekerheidsrecht en de fiscale wetgeving. Hierdoor kunnen bedrijven/zelfstandigen een voordeel halen zodat zij goedkoper een dienst kunnen verlenen binnen de eigen landsgrenzen of grensoverschrijdend. De term zelf wordt meestal enkel gebruikt voor grensoverschrijdende non-compliance in het kader van de transnationale uitvoering van diensten via detachering³.

Via het programma wenst men toe te werken naar overkoepelende strategische doelstellingen via interne coherentie en synergiën. Dat moet een logische samenhang creëren tussen verschillende projecten en leiden tot een grotere maatschappelijke impact van de sociale fraudebestrijding⁴. De meerwaarde die de programmawerking biedt - en dus haar finaal doel - is de slagkracht verhogen inzake de bestrijding van de sociale dumping door een gezamenlijke en verbeterde multidisciplinaire

³ Meer informatie over sociale dumping kan gevonden worden in de bijlage van het Strategisch Plan 2022-2025, p. 37-48.

⁴ Strategisch Plan Strijd tegen sociale fraude en sociale dumping Regering De Croo I 2022-2025, p. 6.

en interdepartementale samenwerking en meer en verbeterde gegevensuitwisseling met externe partners op nationaal en Europees vlak, op verschillende niveaus (terrein en management) met binnen de handhavingsketen meer aandacht voor preventie, detectie, opsporing, sanctionering (effectievere regularisatie en inning) en invordering.

In 2023-2024 omvat het programma 24 projecten of acties. Projecten kunnen op verschillende manieren en aan de hand van verschillende criteria met elkaar gelinkt worden om de onderlinge coherentie, samenhang en synergiën te verhogen. Om de onderlinge samenhang en coherentie te bekomen, werden de projecten in 2023 aan elkaar gelinkt via de programmadoelen, die op hun beurt gekoppeld zijn aan de kernprocessen van het programma (preventie, detectie, controle, sanctionering en invordering). Het programma bestaat uit 5 doelen, toegespitst op de gehele handhavingsketen⁵. Elk programmadoel omvat één of meerdere acties, die samen dat doel moeten bereiken.

- Programmadoel 1: Het opzetten van een gemeenschappelijke informatiecampagne ter preventie van sociale dumping: 11 projecten dragen in 2023-2024 bij aan dit programmadoel.
- Programmadoel 2: Snellere en betere detectie van gevallen van sociale dumping: 3 projecten dragen in 2023-2024 bij aan dit programmadoel.
- Programmadoel 3: Het opzetten van doelgerichte onderzoeken en controles in sociale dumping: de uitvoering van 6 projecten draagt bij aan het bereiken van deze doelstelling in 2023-2024.
- Programmadoel 4: Het uitwerken van een effectieve sanctionering: 1 project
- Programmadoel 5: Efficiënte en effectievere invordering en terugvordering: 3 projecten

Er bestaan echter ook nog andere criteria om projecten aan elkaar te linken, zoals bv. gemeenschappelijke risico's, gemeenschappelijke knelpunten, inhoudelijke resultaten (resultaat van één project voedt een ander project), bepaalde acties om risico's/knelpunten het hoofd te bieden, ... In 2024 wordt daar verder aan gewerkt.

Schematische weergave van het programma

Het volledige programma (van 1 januari 2021 tem 31 december 2024) wordt hieronder schematisch weergegeven. Een aantal projecten lopen maar over 1 jaar, andere over meerdere jaren. Sommige projecten werden al afgerond in 2021, 2022 of 2023; andere zullen maar eind 2024 afgerond worden.

In 2023-2024 omvatte het programma 24 projecten (zie hieronder), waarvan een aantal een verderzetting betreffen van de voorgaande jaren.

⁵ Voor meer informatie over deze doelstellingen, wordt verwezen naar de wetenschappelijke onderbouwing van het Strategisch Plan Strijd tegen sociale fraude en sociale dumping Regering De Croo I 2022-2025, p. 43 e.v.

Id	Taskmoed/Taaknaam	Bejndatum	Finiatum	2021		2022		2023		2024	
				helt 1, 2021	helt 2, 2021	helt 1, 2022	helt 2, 2022	helt 1, 2023	helt 2, 2023	helt 1, 2024	helt 2, 2024
1	Programma 1: Het opzetten van een grensoverschrijdende informatiecampagne ter preventie van sociale dumping	wi 3/01/21	di 31/12/24								
2	Opleiding sociale dumping voor sociaal inspecteurs en lokale politie	wi 3/01/21	zat 31/12/22								
3	Effectmesing opleiding sociale dumping voor sociaal inspecteurs, lokale politie en overheden	zon 1/01/23	din 31/12/24								
4	Opleiding sociale dumping Europees Parlement	zon 1/01/23	zon 31/12/23								
5	Onzetten EU-richtlijn 2016/1057	zat 1/01/22	zat 31/12/22								
6	Geen chite kennisdeling tav internationaal onderzoek	zat 1/01/22	zat 31/12/22								
7	Afsluiten protocol SACO, SID's en FOD Muzen	zon 1/01/23	zon 31/12/23								
8	Nieuwe maatregelen PEC bouw-, wesen transportsector	zon 1/01/23	zon 31/12/23								
9	Nieuwe maatregelen PEC schoonmaak- en verhuissector	zon 1/01/23	zon 31/12/23								
10	Vergruten afschrieffect door informatie over aanpak SID's en justitie	zat 1/01/22	zon 31/12/23								
11	Betere screening van sociale clausules ihkve wet overheidsopdrachten	zon 1/01/23	din 31/12/24								
12	Preventie binnen overheidsoopdrachten	wi 3/01/21	wi 31/12/21								
13	ELA-conferentie ihkve het Europees waorzitterschap	zon 1/01/23	din 31/12/24								
14	Uitwerken mediacampagne	wi 3/01/21	din 31/12/24								
15	Verscheppte aandacht voor arbeidsomstandigheden vluchtelingen	zat 1/01/22	din 31/12/24								
16	Grensoverschrijdende samenwerking inspectiediensten	wi 3/01/21	din 31/12/24								
17	Programma 2: Sociale en lokale detectie van gevallen van sociale dumping	wi 3/01/21	di 31/12/24								
18	Betere detectie van sociale dumping via MEC	zat 1/01/22	zon 31/12/23								
19	Betere detectie van sociale dumping door data-analysemodellen	wi 3/01/21	din 31/12/24								
20	Opriichten themaregister	maa 1/01/24	din 31/12/24								
21	Programma 3: Het opzetten van aendgokhite onderzoeken en casestudies in sociale dumping	wi 3/01/21	di 31/12/24								
22	Sociale dumpingonderzoeken	wi 3/01/21	din 31/12/24								
23	Misbruik inzake grensoverschrijdende verbruden TBS	zat 1/01/22	din 31/12/24								
24	Synergie sociale fraude en wetajn op het werk bij uitzendkantoren	wi 3/01/21	din 31/12/24								
25	JCF's en samenwerking met ELA's Platform UDW	wi 3/01/21	din 31/12/24								
26	Controle HA lonen	wi 3/01/21	din 31/12/24								
27	Strijd tegen grensoverschrijdende fraude bij zelfstandigen	wi 3/01/21	din 31/12/24								
28	Misbruiken inzake uitzendarbeid	wi 3/01/21	wi 31/12/21								
29	Strijd tegen de fictieve aansluitingen in het statuut zelfstandigen	wi 3/01/21	wi 31/12/21								
30	Programma 4: Het uitvoeren van efficiene samenwerking	wi 3/01/21	di 31/12/24								
31	Actualisering SWW inzake sociale dumping	zat 1/01/22	din 31/12/24								
32	Programma 5: Efficiete en effectieve invaendling en terugvaendling	wi 3/01/21	di 31/12/24								
33	In kaart brengen problemen en mogelijke oplossingen genereren rond grensoverschrijdende invaendling en terugvaendling	zat 1/01/22	zon 31/12/23								
34	Bereidingsprocedure ELA op Belgisch niveau operationeel maken	zon 1/01/23	din 31/12/24								
35	Bestaande procedure AI-aktesten opti maal bemaeten	wi 3/01/21	din 31/12/24								
36	Uitwerken van een kader rond grensoverschrijdende invaendling van sociale zekerheidsbijdragen en terugvaendling van sociale zekerheidsuitvaendling	wi 3/01/21	wi 31/12/21								

Opvolging van het programma

Binnen de SIOD gebeurt de opvolging van het programma door de PMO-structuur die geleidelijk aan wordt uitgebouwd. De PMO heeft 4 kerntaken:

- Coördinatie
- Methodologie en tools
- Monitoring
- Dashboard⁶

Door deze vier kerntaken te combineren zorgt de PMO-cel, samen met de programmaleider, voor een goed verloop van de processen zodat de doelen bereikt kunnen worden. Het gaat bv. over het verzorgen van de linken tussen de projecten, over het rapporteren over de opvolging van de projecten. Deze PMO is in volle ontwikkeling en heeft zich in 2023 hoofdzakelijk gefocust op de coördinatie, de methodologie & tools en de monitoring van het programma.

De monitoring van het programma houdt in dat men bijhoudt waar men staat in het project, wat reeds gerealiseerd werd en wat niet, welke mogelijke knelpunten zijn waarmee rekening moet gehouden

⁶ Strategisch Plan Strijd tegen sociale fraude en sociale dumping Regering De Croo I 2022-2025, p. 42

worden etc. Een ander belangrijk onderdeel van de opvolging van het programma betreft het effectonderzoek: in welke mate heeft een project een (gewenst) effect gehad? Het effectonderzoek is geïntroduceerd in 2022 en is nog in volle ontwikkeling. Waar mogelijk, wordt er gerapporteerd over de effectmetingen (zie hieronder). De inhoudelijke opvolging van de projecten en het programma verloopt via drie kanalen: de trimestriële opvolging van het actieplan (inclusief de werkgroepen rapportering), tussentijdse informele contacten tussen de projectleiders en de programmamanager, en anderzijds via de periodieke expertwerkgroepen.

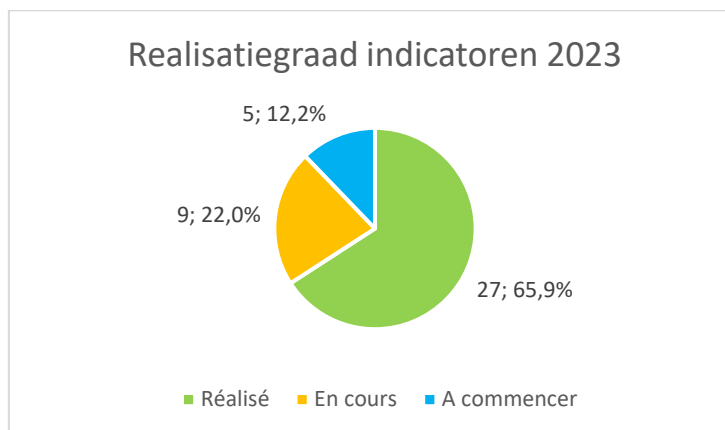
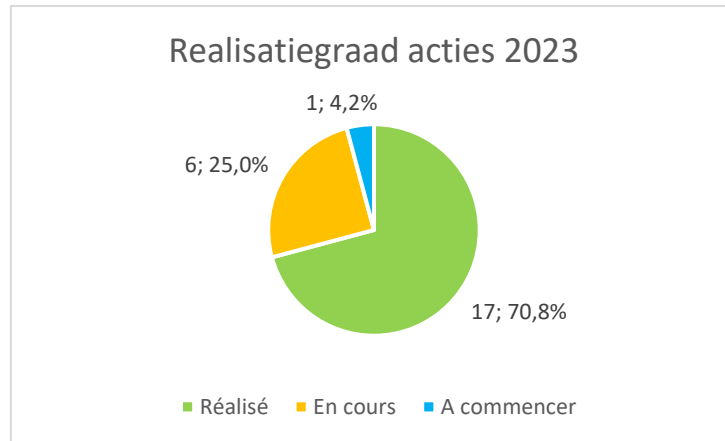
Trimestriële opvolging van het actieplan

Artikel 3 4° van het Sociaal Strafwetboek omschrijft de trimestriële evaluatie van de realisatiegraad van de verschillende elementen van het jaarlijks operationeel actieplan als een van de wettelijke opdrachten van de SIOD. In het kader van deze trimestriële opvolging werd in het tweede kwartaal van 2022 een pilootproject inzake de 'nieuwe' rapportering geïntroduceerd. Ingevolge de beslissing van het Strategisch Comité d.d. 14 juli '21 om de bestaande KPI's te evalueren en af te zetten t.a.v. de strategische objectieven, heeft SIOD een voorstel uitgewerkt dat gevalideerd werd door het SOC (elektronisch d.d. 15 februari '22) en het Strategisch Comité (d.d. 18 mei '22). De 'nieuwe' rapportering werd geïmplementeerd vanaf het tweede kwartaal van 2022.

Het inzetten op een kwalitatieve rapportering, hoofdzakelijk m.b.t. de opvolging van het Actieplan, kadert binnen de **expliciete vraag van de Beleidscellen** bevoegd voor sociale fraudebestrijding en de **sociale partners**. Wat dit laatste betreft, hebben de sociale partners in hun adviezen over het strategisch plan en het actieplan aangegeven meer informatie te wensen over de realisatiegraad van het Actieplan.

De trimestriële rapportering is in 2023 integraal verlopen via Excel-formulieren op een gemeenschappelijke Sharepoint Rapportage SIOD. Per actie wordt gevraagd naar de stand van zaken omtrent de indicator(en), zoals die is/zijn opgenomen in het actieplan. Daarnaast wordt per kwartaal, per semester of per jaar bijkomende vragen gesteld om kwalitatiever te kunnen rapporteren over de uitvoering van het project en om tussentijdse bijsturing te faciliteren. Naar inhoud van de rapportering over het **programma sociale dumping** toe werd dus aan de diensten gevraagd om kwalitatiever te rapporteren over de acties, zodat ook meer diepgaand kan gerapporteerd worden over de acties en hun mogelijke effect(en). Door meer informatie te hebben over wat er op het terrein gaande is, over welke knelpunten en leerpunten er bestaan, is bovendien een eventuele bijsturing van de acties mogelijk, met de ultieme bedoeling meer impact te hebben op het terrein. De antwoorden van de diensten worden intern gevalideerd, alvorens ze verwerkt worden door SIOD.

Hieronder wordt over elke actie apart gerapporteerd, op basis van de input die SIOD van de meewerkende diensten heeft ontvangen via de trimestriële rapportering. Van de 24 acties werden er in 2023 17 gerealiseerd (**70,8%**), werden er 6 opgestart maar niet afgerond (**25,0%**) en was er 1 niet opgestart (**4,2%**). Van de 41 indicatoren, werden er 27 gerealiseerd (**65,9%**), werden er 9 gestart maar niet afgerond (**22,0%**) en moesten er nog 5 worden opgestart (**12,2%**).

Tussentijdse informele contacten tussen projectleider en programmamanager

De programmamanager staat in nauw contact met de projectleiders. Hierdoor wordt veel kennis informeel uitgewisseld.

Expertwerkgroepen

De programmamanager organiseert periodiek, maar minstens trimestrieel, werkgroep vergaderingen met de projectleiders om de planning en uitvoering van de projecten meer in detail te bespreken. Tijdens deze werkgroepen komen verschillende thema's aan bod zoals de tussentijdse resultaten, ervaren knelpunten en moeilijkheden, pistes tot bijsturing etc. Het samenbrengen van alle projectleiders laat bovendien onderlinge kennisuitwisseling en kruisbestuiving toe.

Sedert het tweede kwartaal van 2023 worden deze expertwerkgroepen op onderstaande wijze voorbereid door de verschillende partijen:

- Projectleiders: zij vullen vóór de expertwerkgroepen per project 3 type slides in die de voortgang van het project visualiseren (i.e. *project status report*):
 - Slide 1: overzicht project (doelstellingen – organisatie – betrokken administraties – link naar projectfiche – outputs – voornaamste risico's en problemen)
 - Slide 2: tijdslijn waarin met kleurencode wordt aangegeven welke milestones gerealiseerd (groen), lopende (oranje), geblokkeerd (rood) of te starten (blauw) zijn
 - Slide 3: positieve punten, negatieve punten, acties en looking forward concerns
 Wijzigingen t.o.v. de vorige werkgroep worden in fluo geel aangeduid zodat de evolutie duidelijk en visueel zichtbaar is.
- Programmamanager en PMO-cel: integreren alle informatie bekomen via de trimestriële informatie, projectleiders (3 slides per project) en de informele contacten in:

- Een globaal overzichtsdocument (Excel) zodat per actie de realisatiegraad van de milestones gevisualiseerd worden (a.d.h.v. een kleurencode). Dit is een intern document ten behoeve van de programmamanager.
- 'PMO status report' dat gepresenteerd wordt tijdens de expertwerkgroep. Dit status report omvat minstens de volgende informatie:
 - Taartdiagram met realisatiegraad van de projecten binnen het programma. Ook hier worden in fluo geel de wijzigingen aangeduid t.o.v. de vorige rapportage (het trimester voorheen)
 - De 3 slides aangeleverd door de projectleiders per actie
 - Verdere stappen

Dit laat toe om tijdens de expertwerkgroepen doelgericht de acties te overlopen. In deze zin is er sprake van een dubbele rapportering tijdens de expertwerkgroepen: enerzijds van projectleider naar programmaleider, maar anderzijds ook van programmaleider naar projectleider. Deze periodieke rapportering is van essentieel belang, o.a. om de nood aan eventuele tussentijdse bijsturing te identificeren.

In 2023 hebben vier werkgroep vergaderingen plaatsgevonden: op 20 januari, op 5 mei, op 24 augustus en op 24 november. Alle relevante documenten worden voor en na de vergaderingen op de Sharepoint-omgeving geplaatst (bv. de 3 te actualiseren slides, verslagen van vergaderingen etc.).

Realisatiegraad van het programma in 2023

Diverse acties uit het programma sociale dumping hebben een expliciete link met de ELA. Op 11-12 mei – heeft België een delegatie leidinggevend van ELA ontvangen. Het doel van dit bezoek was vierledig:

- Presentatie van de bevoegde Belgische autoriteiten
- Presentatie van ELA's missie, prioriteiten en activiteiten
- Kennisname van de huidige nationale prioriteiten en uitdagingen
- Verwachtingen van de bevoegde Belgische autoriteiten met betrekking tot ELA

Diverse thema's die gelinkt zijn aan de acties uit het programma sociale dumping zijn tijdens dit bezoek aan bod gekomen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de activiteiten en resultaten van de 24 projecten/acties van het programma sociale dumping.

Programmadoel 1: Het opzetten van een gemeenschappelijke informatiecampagne ter **preventie** van sociale dumping

Actie 1: Opleiding sociale dumping voor medewerkers van het Europees Parlement (Verhuisdienst)

Projectleider: SIOD

Indicator: Opleiding sociale dumping voor de medewerkers van het Europees Parlement (in 2023)

De opleiding is doorgegaan op 30 mei 2023 in de aanwezigheid van 23 personen. Het doelpubliek voor de opleiding waren leden van de afdeling "Werken" van het Europees Parlement. Dit zijn medewerkers die overheidsopdrachten voor werken beheren (aanbestedingen, selectie van succesvolle inschrijvers, enz.) waarvoor het Parlement de aanbestedende dienst is.

De opleiding behandelde de sociale - en arbeidswetgeving die van toepassing is op de bouwsector, een herinnering aan de controlemaatregelen die de aanbestedende dienst moet nemen in het kader van

overheidsopdrachten voor werken, het opsporen van waarschuwingssignalen bij medecontractanten en een presentatie van de vaardigheden van de inspectiediensten die met de SIOD werken.

Effectmeting

De opleiding werd aan de hand van een online evaluatieformulier door de deelnemers geëvalueerd. Het evaluatieformulier werd door meer dan de helft van de deelnemers beantwoord. De resultaten tonen aan dat de respondenten over het algemeen tevreden zijn over de opleiding. Dit werd gescoord aan de hand van twee vragen: 1) de mate waarin de modules beantwoordden aan de ontwikkelingsnoden (scores tussen 4,17 en 4,42 op een Likert-schaal van 5) en 2) de mate waarin men voldoende kennis/competenties heeft verkregen via deze module om in het dagelijks werk toe te passen (scores tussen 3,92 en 4,0 op een Likert-schaal van 5).

De assumptie is dat door deze opleiding de EU-instanties beter gewapend zijn om proactief indicaties van sociale dumping te detecteren (in het kader van overheidsopdrachten). Mogelijks zullen deelnemers dankzij de opleiding (meer) klachten inzake sociale dumping doorsturen. Idee hierbij is dat meer kennis leidt tot betere identificatie van mogelijke problemen. In 2023 ontving het Meldpunt voor een Eerlijke Concurrentie (MEC) in totaal 160 meldingen sociale dumping, tegenover 95 in 2022. Deze meldingen zijn echter niet afkomstig van de afdeling 'Werken' van het Europees Parlement. Aangezien de opleiding in mei 2023 werd gegeven, is het mogelijk dat er in een latere fase (2024) toch meldingen omtrent sociale dumping zullen ontvangen worden van de leden van het Europees Parlement.

Actie 2: Afsluiten van een samenwerkingsprotocol tussen de SIOD, de sociale inspectiediensten en de FOD Mobiliteit – DG Wegvervoer en verkeersveiligheid ter versterking van de samenwerking en de gegevensuitwisseling i.h.k.v. inspecties in het (internationaal) vervoer en de naleving van de Europese sociale regelgeving

Projectleider: SIOD in samenwerking met FOD Mobiliteit

Indicator: afgesloten protocol in 2023

Het doel van het protocol is om de samenwerking vast te leggen tussen de SIOD en de FOD Mobiliteit, Directoraat van het wegvervoer. In het bijzonder wordt het volgende voorzien: de samenwerking op het vlak van wegcontroles (met de sociale inspectiediensten) te optimaliseren, de

gegevensuitwisseling in het kader van de dossiers transport en de gegevensuitwisseling m.b.t. de vastgestelde inbreuken (voor het voeden van de ERRU-databank) te verbeteren. Ook het Directoraat-generaal Scheepvaart werd betrokken bij de opmaak van het Protocol aangezien er in 2024 vanuit ELA meer aandacht zal besteed worden aan deze sector. Bovendien werd reeds op basis van dit protocol een grote multidisciplinaire controleactie uitgevoerd op de scheepvaart waarbij de diensten van TSW/TWW/FOD MOB en RSZ aan deelnamen.

De tekst van het protocol werd opgesteld en eind 2023 overgemaakt aan de bevoegde Beleidscellen voor ondertekening. Het protocol werd op 15 december 2023 ondertekend⁷.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd. Wel wordt al vastgesteld dat de FOD Mobiliteit en Vervoer te land nu al meer participeert aan de verschillende internationale wegcontroles. Deze controles zijn multidisciplinair en in samenwerking met ELA en Roadpol. FOD Mobiliteit participeert in de praktische voorbereiding van deze acties en de voorafgaande uitwisselingsvergadering met de buitenlandse 'observers' van bezoekende controlediensten. Er is begonnen aan een uitwisseling van overlappende klachten binnen het MEC en de FOD Mobiliteit.

Actie 3: Nieuwe beleidsmaatregelen in het kader van de Plannen voor Eerlijke Concurrentie bouw-, vlees- en transportsector

Projectleider: Beleidscellen Dermagne – Vandenbroucke – Clarinval – Gilkinet (voor de transportsector)

Indicator 1: uitgebracht advies van de sociale partners

Het advies werd uitgebracht voor de drie sectoren Bouw, Vlees en Transport. Dit advies werd eveneens verwerkt in de nieuwe Plannen voor een Eerlijke Concurrentie (PEC).

Indicator 2: Beslissing Regering over maatregelen om de strijd tegen sociale dumping en mensenhandel te versterken in de sectoren bouw, vlees en transport

Dit kan voorlopig nog niet worden medegedeeld omdat de beleidscellen nog moeten beslissen. Eens de beleidscellen een beslissing genomen zullen hebben, moeten de maatregelen nog verder uitgewerkt worden.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 4: Nieuwe beleidsmaatregelen in het kader van de Plannen voor Eerlijke Concurrentie schoonmaak en verhuissector

Projectleider: Beleidscel Dermagne

Indicator 1: Een aan de sector aangepast systeem van aanwezigheidsregistratie

Voorlopig is de aangepaste aanwezigheidsregistratie nog niet ingevoerd. Het PEC schoonmaaksector meldt in dit verband dat de beleidscellen Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen initiatieven

⁷ Zie website SIOD:

https://www.siod.belgie.be/sites/default/files/Downloads/Protocollen/20231215_Samenwerkingsprotocol%20FOD%20Mobiliteit%20en%20SIOD.pdf

ondernemen om de administraties deze vraag tot uitbreiding (van de bestaande aanwezigheidsregistratie IN naar een Checkin In & Out @ work) te laten onderzoeken. Ondertussen is de bevoegde administratie (RSZ) al begonnen aan de studie en de analyse van deze nieuwe maatregel.

Het nieuwe PEC verhuissector vermeldt het instellen van een aan de sector aangepast systeem van aanwezigheidsregistratie IN en UIT voor alle professionele verhuisactiviteiten en op alle locaties waar deze activiteiten wordt uitgevoerd. Dit moet nog worden uitgerold.

Indicator 2: Een aan de verhuissector aangepast systeem van aangifte van werken

De invoering van de aanwezigheidsregistratie wordt pas voorzien op 1/1/2025. Deze maatregel wordt ook voorzien in het nieuwe PEC voor de verhuissector: *“De verhuisondernemingen en de dienstverleners melden aan de RSZ voor de eerste uitoefening van de activiteiten de voor de instelling bedoelde informatie betreffende de werfmelding. Actie(s): De Beleidscellen Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen onderzoeken hoe het bestaande wettelijke en reglementaire kader aangepast moet worden.”*

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 5: Vergroten van het afschrik-effect door informatie over aanpak sociale inspectiediensten en justitie

Projectleider: SIOD

Indicator: aantal publicaties/social media posts op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

Er wordt op regelmatige basis gecommuniceerd over de activiteiten van de sociale inspectiediensten en SIOD, zowel op de SIOD-website als op de social media. Om dit te systematiseren werd door de SIOD een communicatieplan opgesteld. Zo worden bv. de flitscontroles aangekondigd en worden de resultaten van flitscontroles en gemeenschappelijke controles uitgevoerd door de arrondissementscellen gecommuniceerd. Verder wordt ook over de Joint Actions gecommuniceerd en worden sommige artikelen uit de media over vaststellingen door sociale inspectiediensten gerepost.

Voorbeeld infographic flitscontrole in de transportsector (februari 2023):

FLITSCONTROLES
Vervoer
februari 2023

CONTROLES

160 ondernemingen
gecontroleerd

141 werknemers en 33
zelfstandigen gecontroleerd

INBREUKEN

16%

25 ondernemingen met
inbreuken

Deeltijdse arbeid
3 inbreuken

Werkloosheid 3 inbreuken

DIMONA 2 inbreuken

BUITENLANDSE WERKNEMERS
(verblijfs-en arbeidsvergunning)
1 inbreuk

GEVOLGEN

2 Waarschuwingen

4 Pro-Justitia's

1 Administratieve
sanctie RVA

www.siod.belgie.be

Website

Van 1 januari tot 31 december 2023 werden 46 nieuwsberichten op de SIOD-website geplaatst.

LinkedIn

Van 1 januari tot 31 december 2023 werden 139 berichten geplaatst op de LinkedInpagina van de SIOD. Deze berichten hebben geleid tot 50.177 "unieke weergaven" op LinkedIn.

De LinkedInpagina van SIOD had op 31 december 2023 897 volgers. De volgers maken deel uit van de volgende sectoren (top 5): Overheidsinstanties 31,6%, Rechtspraktijken 6,1%, Hoger Onderwijs 3,9%, Overheidssteun 3,4%, Civiele en sociale organisaties 2,8%.

X⁸

⁸ Sedert 24 juli 2023 heeft Twitter een nieuwe naam, met name X.

Van 1 januari tot 31 december 2023 werden 116 berichten door SIOD op X geplaatst. Deze berichten werden door 13.794 personen bekeken. Op 29 januari 2024 had SIOD 167 volgers op "X".

Effectmeting

Een tool om het aantal communicaties en bereikte effect te meten moet nog ontwikkeld worden. De werkwijze kan analoog zijn met deze die ELA hanteert om haar campagnes - vorig jaar Road2FairTransport - te evalueren.

Actie 6: Effectmeting opleiding sociale dumping voor sociaal inspecteurs, lokale politie en overheden

Projectleider: SIOD

Indicator 1: aantal gevolgde modules van de opleiding 'sociale dumping' per betrokken actor op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

De module omtrent de fraudefenomenen werd toegevoegd en werd nogmaals overgemaakt aan de politiediensten.

In de periode 22/09/2022 t.e.m. 19/02/2024 werden de e-learning modules (13 in totaal) door 154 unieke Nederlandstalige deelnemers bekeken en door 122 unieke Franstalige deelnemers. Deze behoren tot de volgende diensten: SIOD, RSZ, RSVZ, FOD WASO (TSW & TWW), RVA, RIZIV, Regionale inspectiediensten (VSI, SPRB & SPW), Politiediensten, FOD Mobiliteit, Regie Der Gebouwen & Facilitair Bedrijf (Vlaanderen).

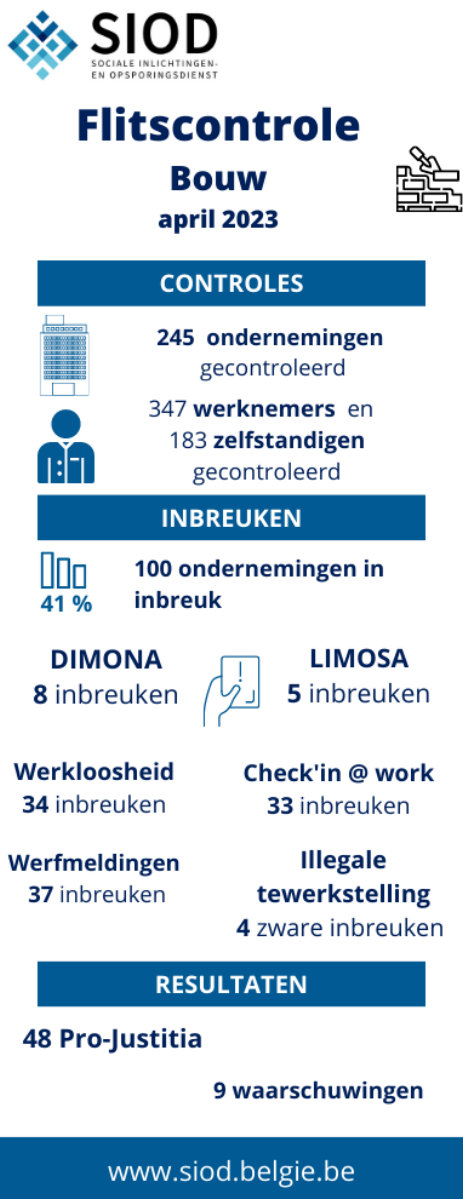
De evaluatie van de opleiding werd ontvangen en werd verwerkt in een rapport. In totaal werd het evaluatieformulier door 22 respondenten ingevuld. Per module werden de volgende vragen gesteld: 1) ik volgde de module X, 2) deze module voldeed aan mijn ontwikkelingsbehoeften en 3) ik heb binnen deze module voldoende kennis/vaardigheden opgedaan om dit toe te passen binnen mijn dagelijks werk. Voor deze twee laatste vragen werd een Likert-schaal van 1 tot 5 voorzien als antwoordcategorie (1: helemaal niet mee eens – 5: helemaal mee eens). Op basis van de ontvangen antwoorden besluiten we dat de modules 1 (Het toepasselijk arbeidsrecht (Europees en internationaal)) en 3 (Sociale dumping en detachering van (schijn)zelfstandigen) het meest gevolgd werden. De modules 7 (Sociale dumping en aspecten van het Welzijn op het werk) en 8bis (Motem + presentatie van een aantal typische gevallen) werden het minst gevolgd. De hoogste score m.b.t. de mate waarin de module voldeed aan de ontwikkelingsbehoefte vinden we voor de modules 8bis (Motem en presentatie van een aantal typische gevallen) en 9 (het strafrechtelijk beleid en de rol van het OM inzake de strijd tegen de sociale dumping). Dezelfde modules scoren ook het hoogste op de vraag ik heb binnen deze module voldoende kennis/vaardigheden opgedaan om dit toe te passen binnen mijn dagelijks werk'. Hoewel de module 8bis (Motem en presentatie van een aantal typische gevallen) minder gevolgd werd, wordt ze wel goed beoordeeld.

Vervolgens werd ook gevraagd in welke mate de opgedane kennis met collega's kan gedeeld worden (gemiddelde beoordeling 3,59) en of er knelpunten zijn die verhinderen om de opgedane kennis toe te passen. De (zelf gepercipieerde) kennis en competenties voor en na de opleiding werd ook geëvalueerd: waar de respondenten hun kennis en competenties voor de opleiding gemiddeld 3,05 scoorden op een schaal van 1 tot 5, groeide dit tot 3,86 na de opleiding.

Indicator 2: aantal preventieacties incl. sensibilisering van de overheid als opdrachtgever op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 hebben zes flitsacties plaatsgevonden:

- Transportsector in februari 2023: hierbij werden 1 inbreuk Limosa en 2 inbreuken A1 vastgesteld op 63 gecontroleerde ondernemingen voor de openbare werven (zie infographic onder actie 5).
- Bouwsector (inclusief metaal en elektro) in april 2023 - HoReCa in juni 2023:

- Schoonmaak in augustus 2023 – groene sectoren in oktober 2023:

Flitscontrole

CONTROLES

 47 ondernemingen gecontroleerd

 74 werknemers en
10 zelfstandigen
gecontroleerd

INBREUKEN

 22 ondernemingen met
47% inbreuk

DIMONA
6 inbreuken

**DEELTIJDSE
ARBEID**
9 inbreuken

Werkloosheid
3 inbreuken

RESULTATEN

11 Pro-Justitia
16 Waarschuwingen

www.siod.belgie.be

14/09/2023

Flitscontrole

Groene sector
October 2023

CONTROLES

 74 ondernemingen in inbreuk

 374 werknemers en 50
zelfstandigen gecontroleerd

INBREUKEN

19%
 14 ondernemingen in inbreuk

DIMONA
14 inbreuken

Arbeidsregement
3 inbreuken

**Tewerkstelling buitenlandse
arbeidskrachten - Zware sanctie**
2 inbreuken

GEVOLGEN

10 Pro-Justitia's
7 Waarschuwingen

www.siod.belgie.be

14/10/2023

- Vleessector in december 2023:

Bijkomend worden er ook controles uitgevoerd op publieke werven (zie ook actie 7 – indicator 2). In 2023 werden 267 dergelijke controles uitgevoerd met een positiviteitsratio van 43%.

Indicator 3: Aantal (bijkomende) meldingen via het Meldpunt door de betrokken overheidsinstanties op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 heeft het Meldpunt 56 meldingen, afkomstig van overheidsinstanties, ontvangen voor sociale dumping: 8 van beleidscellen, 1 van een Consulaat, 9 van OCMW's, 14 van Steden & Gemeenten, 1 van de VDAB, 9 van de FOD WASO, 2 van DVZ, 2 van de FOD Economie, 5 van Politie, 3 van Binnenlandse Zaken, 1 van het FAVV en 1 van de FOD Mobiliteit.

Effectmeting

Naast de evaluatie die werd ingevuld door de deelnemers (zie indicator 1), worden nog andere elementen in rekening gebracht bij de effectmeting van de opleiding, bv. klachten ontvangen door het MEC (zie indicator 3). Deze methode is geïnspireerd op een recente paper van de ELA⁹.

⁹ Williams, C.C., Sauka, A. & Plasschaert, I. (2023). Developing methodology and Key Performance Indicators (KPI's) measuring the effectiveness of labour inspectorates. European Platform for Tackling Undeclared Work.

Actie 7: Betere screening van sociale clausules in het kader van de wet op de overheidsopdrachten

Projectleider: SIOD

Indicator 1: Nota tot toepassing systematische controles (2023)

De nota werd eind juni 2023 gevalideerd en ondertekend door de ministers Dermagne (Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk), Vandenbroucke (vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid) en Clarinval (Vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing). Vervolgens werden de nota en de Gids voor de strijd tegen de sociale dumping bij overheidsopdrachten, uitgevaardigd door de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, aan onderstaande instanties overgemaakt:

- Facilitair Bedrijf - Jan Jambon (Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management);
- Waalse Gemeenschap - Elio Di Rupo (Minister-president Wallonië);
- Regie der Gebouwen - Mathieu Michel (Staatssecretaris voor Digitalisering, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en de Regie der gebouwen, toegevoegd aan de eerste minister);
- Beliris - Karine Lalieux (Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris);
- NMBS/Infrabel - Georges Gilkinet (Vice-eersteminister en minister van Mobiliteit).

In een latere fase zal de nota ook voorgesteld worden aan de arrondissementscellen.

Indicator 2: Aantal controles op publieke werven (vanaf 2024)

In 2023 werden er 267 controles uitgevoerd. Globaal genomen werden er bij 43% van deze controles een inbreuk vastgesteld.

Effectmeting

Gelet op de recente verzending van de nota aan de betrokken beleidscellen kunnen slechts voorzichtige uitspraken gedaan worden m.b.t. een mogelijke effectmeting van de maatregel. In 2022 werden 63 controles uitgevoerd op publieke werven, waarvan er 15 positief (met inbreuk) waren

(31%). In 2023 lagen zowel het aantal controles als de positiviteitsratio hoger (zie indicator 2) waaruit we afleiden dat de brief een positief effect kan gehad hebben.

Actie 8: ELA-conferentie in het kader van het Europees voorzitterschap

Projectleider: FOD WASO – FOD SZ

Indicator 1: Graad van voorbereiding van de conferentie (in 2023)

De voorbereiding en opvolging van de ELA-conferentie gebeurt in het kader van het programma van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU, dat mede wordt beheerd door de FOD's Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid. Vier themagroepen hebben gewerkt aan een evaluatie-enquête die van eind mei tot eind juni 2023 online werd afgenomen. Het ontwerp van enquête focuste op de belangrijkste taken van de ELA: 1) toegang tot informatie, 2) bemiddeling & uitwisseling van informatie tussen de lidstaten, 3) gezamenlijke en afgesproken inspecties en het Platform ter bestrijding van zwartwerk, 4) EURES. De respondenten hadden tot 7 juli de tijd om de enquête in te vullen. In totaal hebben 52 personen de vragenlijst ingevuld. In het tweede semester werden de resultaten van de enquête geanalyseerd. De verschillende werkgroepen hebben zich gebogen over de resultaten en de SIOD heeft dan het rapport opgesteld voor wat de derde taak betreft. Het rapport werd bijkomend gevoed worden door bilaterale gesprekken (o.a. met ELA, de Europese Commissie, enkele lidstaten, etc) en maakte het onderwerp uit van een workshop, die de conclusies heeft voorgelegd aan experts zodoende de conclusies verder verfijnd konden worden.

Indicator 2: Uitgevoerde conferentie (in 2024)

De conferentie vond plaats op 25 januari 2024.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 9: Uitwerken van (een) mediacampagne(s) ter preventie van sociale dumping in de fraudegevoelige sectoren in samenwerking met ELA

Projectleider: SIOD

Indicator 1: het lanceren van (sociale) mediacampagne(s) op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 was de social mediacampagne gericht op de bouwsector. Het zwaartepunt lag in de week van 16 oktober 2023 (ELA week of action). Een gezamenlijke inspectie werd georganiseerd tijdens deze Week of Action (zie hieronder actie 18). De focus van de campagne lag op het verhogen van het bewustzijn omtrent de rechten en plichten van (gedetacheerde) werknemers en werkgevers. Tijdens de campagne werden meer dan 3.000 posters in 10 talen verspreid via inspectiediensten en sociale partners. Daarbovenop werden 2.000 brochures voor gedetacheerde werknemers in 10 talen verspreid via de arrondissementele cellen. De digitale versie van de brochure is via de QR-code te consulteren op de SIOD-website:

Een samenwerking van

VRAGEN EN/OF KLACHTEN

Heb je een vraag of wil je meer informatie? Bespreek dit eerst met de verantwoordelijke of met uw werkgever. Als u ongerust bent of een klacht hebt, kunt u ook contact opnemen met de inspectiediensten van de overheid.

Bij de Nationale Arbeidsinspectie (Inspectie Arbeidsrecht): vragen over contract, uw loon en werken?

- Telefonisch van maandag tot vrijdag van 9u tot 12u en van 14u tot 16u30 op 02 235 55 55 (in het Nederlands) en 02 235 55 60 (in het Frans en Duits)
- Per e-mail: (Nederland, Frans, Duits)
COMPLAINTS.Labourinspection@employment.belgium.be

Bij de Nationale Arbeidsinspectie (Inspectie Welzijn op het Werk): vragen over de veiligheid op uw werkplaats?

- Per telefoon of e-mail bij het regionaal kantoor:
<https://werk.belgie.be/n/over-de-fod/structuur-van-de-fod/arbeidsinspectie-ad-toezicht-op-het-welzijn-op-het-werk>

Bij de Rijksdienst voor Sociale zekerheid: voor vragen over de toepasselijke sociale zekerheid, economische uitbuiting of mensenhandel.

- Per telefoon of e-mail aan de Front Office: 02/509.59.59 of frontofficecontactcenter@service-now.com
- Op afspraak in de provinciale kantoren van de RSZ-inspectie:
<https://www.rsz.be/provinciale-kantoren>
- Per telefoon of e-mail bij de Nationale Centra voor slachtoffers van mensenhandel:
 - PAYOKE Antwerpen: 03/201.16.90 of admin@payoke.be
 - PAG-ASA Brussel: 02/511.64.64 of info@pag-asa.be
 - SÛRYA Luik: 04/232.40.30 of info@asbsurya.be

Bij de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD): via de Meldpunt voor een Eerlijke Concurrentie

- Als u niet zeker weet waar u terecht kunt en u sociale fraude wilt melden, kunt u contact opnemen met de Meldpunt voor een Eerlijke Concurrentie:
<https://www.meldpuntsocialefraude.belgie.be>

Meldpunt FOD Justitie: www.stophumantrafficking.be

ela.europa.eu

Informatie voor buitenlandse bouwarbeiders in België

Samen bouwen aan een eerlijke sector

AANGEGEVEN WERK IN BELGIË

- Als buitenlandse werknemer moet u ervoor zorgen dat u een legale tewerkstelling hebt, zodat u dezelfde rechten en sociale bescherming geniet als Belgische werknemers.
- Informatie over arbeidscontracten in elk EU-land vindt u op:
https://eures.ec.europa.eu/living-and-working_en

GEDETACHEERDE WERKNEMER UIT EEN ANDERE EU-LIDSTAAT IN BELGIË

- Als u in een ander EU-land wordt gedetacheerd, zijn de arbeidsvoorwaarden van het werkland op u van toepassing. Het gaat onder meer om bezoldiging (salaris en andere voordelen), maximale werktijden en minimale rustperiodes, huisvestingsvoorwaarden en maatregelen met betrekking tot gezondheid, veiligheid en hygiëne op het werk.
- U wordt ook als gedetacheerde werknemer beschouwd als een uitzendbureau van een EU-land u aanwerft om in België te werken.
- Kijk op de nationale website van uw gastland voor de arbeidsvoorwaarden voor gedetacheerde werknemers en voor de contactgegevens van de autoriteiten: Posted workers abroad on short assignments - Your Europe (europa.eu)

ZELFSTANDIGEN

- Als u niet onder het gezag van een werkgever werkt en als zelfstandige actief bent, gelden er speciale regels. Als u in België belastingplichtig bent, moet u zich onder meer aansluiten bij een sociale verzekeringsfonds en bijdragen betalen. Voor meer info: <https://www.nisse.be/en>
- Zelfstandigen met een nationaliteit van buiten de EU zijn nog steeds onderworpen aan een beroepskaart.
- Gedetacheerde zelfstandigen zijn onderworpen aan een LIMOSA-aangifte en een A1-formulier. Meer info op:
<https://www.nisse.be/en/file-limos-a-declaration>

UW RECHTEN ALS WERKNEMER

- **Arbeidskaart:** Indien je een werknemer bent met een niet-EU nationaliteit kan het zijn dat je een arbeidskaart nodig hebt om in België te werken voor een Belgische werkgever. Als dat het geval is, zal je Belgische werkgever eerst een arbeidskaart moeten aanvragen om je in zijn bedrijf te laten werken. Controleer dit zelf of laat het controleren door uw werkgever VOORDAT u begint te werken. Voor meer informatie: https://www.belgium.be/en/work/coming_to_work_in_belgium/work_permit
- **DIMONA-aangifte:** deze wordt door je werkgever gebruikt om aan de sociale zekerheid mee te delen dat een werknemer in dienst treedt of uit dienst gaat.
- **Arbeidsovereenkomst:** de arbeidsovereenkomst is een uniek document dat bij voorkeur/aan te raden schriftelijk wordt opgesteld en door de werkgever en de werknemer wordt ondertekend, en dat uw identiteitsgegevens bevat; de begindatum van de arbeidsovereenkomst; de duur van de arbeidsovereenkomst; vast, voor bepaalde tijd of voor een welbepaalde opdracht; de aard van het werk (wat is uw beroep); de plaats van het werk en de werken; het aantal werken; arbeidsovereenkomst voor een voltijdse of een deeltijdse baan; het loon en de extralegale voordelen, enz.
- **Loonbrieven:** elke maand moet uw werkgever u een loonstrookje geven (met de gegevens van uw salaris)
- Je maximale **werktijd** is beperkt. Je mag niet meer dan 8 uur per dag werken, niet meer dan 40 uur per week. Overwerk is wettelijk beperkt en onderworpen aan overwerkvergoedingen.
- Je werkgever moet je gratis alle nodige **beschermingsmiddelen** (handschoenen, mondkap, ...) ter beschikking stellen. Ook het onderhoud en het reinigen van deze uitrusting is ten laste van uw werkgever.
- Als u ziek wordt, kunt u een beroep doen op de gezondheidsdiensten als u lid bent van een ziekenfonds.
- Vanaf 1/04/2023 heb je recht op een (bruto) minimumuurloon van **minstens 17,157 euro** (of meer, afhankelijk van je kwalificaties).
- Je loon moet betaald worden op je **bankrekening**. Contante betalingen zijn in België in principe verboden.

- Je werkgever zorgt voor een behoorlijke huisvesting volgens de Belgische regels? Hij kan een (redelijke) kost aanrekenen die van je loon wordt afgehouden. Bespreek dit van tevoren en leg het schriftelijk vast.
- Als je voor een Belgische werkgever werkt, ben je onderworpen aan het Belgische socialezekerheidsstelsel. Je hebt **toegang tot sociale bescherming**, net als alle andere verzekerden die in België werken.
- Meer informatie over uw **socialezekerheidsstelsel** wanneer u in een andere lidstaat bent gedetacheerd: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/index_en.htm
- Als u niet volledig wordt betaald als u meer dan 40 uur per week moet werken zonder extra loon of compensatieverlof, als uw werk- en leefomstandigheden onfatsoenlijk en/of gevaarlijk zijn, als uw identiteits-/verblijfsdocumenten in beslag zijn genomen, als u geweld wordt aangedaan of als u wordt bedreigd, kunt u het slachtoffer zijn van economische uitbuiting (**mensenhandel**).

UW Plichten ALS BUITENLANDSE BOUWARBEIDER

- Voordat u bouwarbeider wilt worden, hebt u ook een ander statuut in België?
- Ontvangt u een **leefloon**? Neem vooraf contact op met je plaatselijke OCMW om na te gaan of je werk invloed heeft op je socialezekerheidsuitkeringen.
- U bent tijdelijk werkloos? Vermeld de dagen dat u werkt op uw controlekaart.
- U bent arbeidsgeschiedt verklaard? Vraag toestemming aan de adviserend geneesheer om deeltijds te hervatten.

In het laatste kwartaal van 2023 is ELA gestart met de voorbereidingen voor de (sociale) mediacampagne 2024, gericht op de HoReCa-sector.

Indicator 2: het uitrollen van gerichte acties op het terrein (o.a. flitscontroles) op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

Voor de resultaten van de flitscontroles wordt verwezen naar actie 6, indicator 2. Een van de flitsacties spitte zich toe op de bouwsector. Elke flitscontrole wordt uiterlijk 14 dagen voor het begin van de controlemaand aangekondigd op de SIOD-website, LinkedIn & Twitter. De resultaten van de flitscontroles worden via dezelfde kanalen kenbaar gemaakt. Indien de werkgeversorganisaties opgenomen in de betrokken PEC's over een LinkedInaccount beschikken, worden deze getagd bij de aankondiging van een controle om het doelpubliek beter te bereiken.

Effectmeting

In het kader van de jaarlijkse ELA-Campagne werd er in de schoot van de SIOD een werkgroep opgericht met de communicatie-experten van de verschillende sociale inspectiediensten. Binnen deze werkgroep wordt nagedacht over hoe bepaalde campagnes verder kunnen worden ingevuld en opgenomen in de communicatieplanning van de diensten afzonderlijk. Naast een generieke ondersteuning van de algemene boodschap van de campagne, focust elke dienst individueel op de inhoudelijke aspecten van de campagne waarmee ze de meeste voeling heeft. De krachten worden ook gebundeld en de productie van o.a. banners en video's wordt verdeeld overheen de verschillende communicatiediensten. Zo wordt dubbel werk vermeden en worden de lasten gedeeld.

Sinds 2023 worden ook de sociale partners betrokken bij deze werkgroepen. Van 17 oktober 2023 tot 31 maart 2024 loopt de campagne EU 4 Fair Construction. In het kader van deze campagne kwam de werkgroep driemaal samen met de verantwoordelijken van de sociale inspectiediensten en tweemaal met de verantwoordelijken van de sociale partners. In januari 2024 is een bijeenkomst met de verantwoordelijken van de sociale inspectiediensten en de sociale partners gepland. Dit leverde volgende concrete resultaten op:

- 17 oktober 2023: ELA workshop over detachering in de bouwsector voor werkgeversorganisaties.
- Opmaak van infobrochures voor (gedetacheerde) werknemers in de bouwsector. Naast de Nederlandse, Franse en Duitse versies werden deze brochures met de ondersteuning van ELA vertaald in het Bulgaars, Engels, Pools, Portugees, Roemeens, Oekraïens en Russisch. Deze zijn digitaal beschikbaar gesteld op de website van SIOD.
- 2.000 afgedrukte exemplaren van deze brochures (200 in elke taal) werden ter beschikking van de sociaal inspecteurs gesteld met het oog op bedeling tijdens de nationale flitscontrole in de bouwsector in januari 2024.
- Er werden posters opgemaakt in dezelfde 10 talen om werknemers en zelfstandigen in de bouwsector bewust te maken van hun rechten. Met een QR-code op deze posters wordt de link gelegd naar de digitale brochures op de SIOD-website.
- Op de LinkedInpagina van de SIOD werden 5 berichten gepubliceerd met betrekking tot deze campagne. Drie van deze berichten bevatten een informatieve video die werd geproduceerd door ELA. Op 27 februari 2024 waren deze berichten 13.623 maal weergegeven.
- De SIOD gebruikt tijdens de campagne een aangepaste banner op zijn social media.
- De personeelsleden van SIOD gebruiken tijdens de campagne een aangepaste email handtekening. Deze werd eveneens aangeboden aan de federale en regionale sociale inspectiediensten.

Actie 10: Verscherpte aandacht voor de arbeidsomstandigheden van vluchtelingen, met inbegrip van vluchtelingen uit Oekraïne

Projectleider: SIOD

Indicator: aantal preventieacties inclusief sensibilisering van de overheid als opdrachtgever op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de daaropvolgende vluchtelingenstroom werd een werkgroep “Oekraïne” opgericht, die verscheidene initiatieven heeft genomen om vluchtelingen te beschermen tegen mogelijk problematische arbeidssituaties. Zo werd aan de sociaal inspecteurs die deelnamen aan de preventieve flietscontroles¹⁰ uitdrukkelijk gevraagd om verscherpte aandacht te hebben voor de bescherming van de rechten van derdelanders met inbegrip van de Oekraïners zonder deze evenwel te viseren (m.a.w. geen uitsluitende controle van deze nationaliteit). In deze context werd door SIOD, in samenwerking met de sociale inspectiediensten, DVZ en ELA, een folder uitgewerkt waarin de rechten van deze doelgroep kort worden uiteengezet. Hiertoe zijn er ook brochures voor andere sectoren (horeca en groene sectoren) uitgewerkt in 10 talen¹¹.

Hieraan gerelateerd werd in overleg met de betrokken federale en regionale inspectiediensten o.a. beslist om binnen de werking van de arrondissementele cellen een aantal bijkomende “proactieve” acties te organiseren. Meer in het bijzonder werd gevraagd om op **maandelijks basis één bijkomende actie per arrondissementele cel te organiseren**. De focus bij deze controles werd gelegd op preventie en controle waarbij de van toepassing zijnde arbeids- en sociale zekerheidsvoorwaarden bij de tewerkstelling van derdelanders, waaronder ook de Oekraïense vluchtelingen centraal staat. Het doel van deze bijkomende actie was om de tewerkstellingssituatie van Oekraïense vluchtelingen, en andere derdelanders, te controleren. Deze controles dienden maandelijks georganiseerd te worden tot eind december 2023. Om de controles te faciliteren stelde de RSZ lijsten ter beschikking, gebaseerd op de gegevens LIMOSA/DIMONA. Uit de praktijk blijkt echter dat de detectie van derdelanders/Oekraïners op basis van dergelijke lijsten een moeilijk gegeven is. De effectieve vaststelling van aanwezigheden op basis van deze lijsten bleven beperkt. Er werden daarom ook bijkomend andere bronnen gebruikt, zoals bv. klachten.

In 2023 werden 538 ondernemingen gecontroleerd in het kader van de acties Oekraïne. Daarbij werden 1.148 werknemers en 397 zelfstandigen gecontroleerd. Bij 43% van de ondernemingen werd een inbreuk vastgesteld.

Wat betreft het aantal aangetroffen Oekraïense onderdanen (of andere derdelanders) moet gezegd worden dat er op basis van de SIOD – databank slechts gedeeltelijke resultaten kunnen gerapporteerd worden aangezien de dimensie “nationaliteit” enkel ingegeven wordt voor werknemers van ondernemingen die inbreuken plegen op de wetgeving inzake buitenlandse arbeidskrachten. In concreto gaat het over inbreuken inzake het hebben van een verblijfs- en/of arbeidsvergunning, het hebben van een beroepskaart, inbreuken op de Limosa (werknemer en zelfstandige) en Dimona.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

¹⁰ Bv. vervoer (februari 2023), bouw (april 2023), horeca (2023).

¹¹ Nederlands, Frans, Engels, Bulgaars, Duits, Pools, Portugees, Roemeens, Russisch en Oekraïens.

Indicator 1: aantal gemeenschappelijke workshops/staff exchanges op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 hebben in totaal 6 staff exchanges plaatsgevonden.

De eerste staff exchange met **Finland** is doorgegaan van **5 tot 7 juni 2023**. Op de agenda stonden de deelname aan een gemeenschappelijke controle in Brussel, presentaties van de IT-tools of -toepassingen die in België en Finland worden gebruikt door de sociale inspectiediensten, presentatie van het gegevensanalyseproject (inclusief datamining en matching) in België en de bevoegdheden en belangrijkste problemen in België en Finland in het kader van de sociale fraudebestrijding.

Leerresultaten:

- De controle op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk wordt in Finland op dezelfde manier uitgevoerd als in België.
- De Belgische inspectiediensten hebben andere bevoegdheden dan de Finse m.b.t. uitkeringen (werkloosheid, ziekte vallen niet onder de bevoegdheden van de Finse inspectiediensten).
- De inhoud van de verhoren van gedetacheerde werknemers in België heeft enkele overeenkomsten met deze van Finland.
- In België is het de verantwoordelijkheid van de werkgever om de gegevens over de werktijden regelmatig elektronisch door te geven aan de overheid. De Belgische autoriteiten kunnen die gegevens gebruiken bij het plannen van de controles. In Finland is het de verantwoordelijkheid van de werkgever om de arbeidstijdgegevens tijdens de controle aan de inspecteur te overhandigen. Er is geen verplichting om de werktijden vooraf aan een gegevensbank door te geven.
- Er werd gewezen op het belang van één platform of databank waar alle relevante informatie voor de controle (voor, tijdens en na) kan worden verkregen. Het Belgische platform DOLSIS, dat het gebruik van informatie uit andere databases (LIMOSA, Checking@work, DMFA, enz.) mogelijk maakt, is een goede benchmark voor Finland.
- In Finland bestaan er ook zogenaamd 'light' zelfstandigen, personen die als zelfstandige werken zonder formeel als zelfstandige geregistreerd te zijn.

Conclusies:

- De deelnemers aan de staff exchange gaven aan dat deze zeker een meerwaarde heeft.
- In beide landen is men het erover eens dat een holistische aanpak de beste manier is om problemen met zwartwerk en onderbetaling van gedetacheerde werknemers aan te pakken en het welzijn van alle werknemers op het werk te handhaven.
- In beide lidstaten bestaat de gezamenlijke ambitie om zwartwerk, detachering en OSH-gerelateerde problemen (welzijn en gezondheid op het werk) aan te pakken en te proberen te voorkomen door meer en betere nationale samenwerking en informatie-uitwisseling, ten behoeve van hun burgers en de gedetacheerde werknemers.
- De controle op de Brusselse werf liet de overeenkomsten en verschillen zien over hoe een zinvolle controle kan worden uitgevoerd om zwartwerk bij detachering aan te pakken. De controle leverde een aantal zeer concrete 'best practices' op.
- Ook al verschillen de competenties en beschikbare gegevens van de Belgische en Finse overheden van elkaar, toch zijn er veel overeenkomsten. De Belgische gegevensanalyse heeft een voorsprong op deze van Finland.

Op **9 juni 2023** heeft een vergadering plaats gevonden tussen de Belgische inspectiediensten (RSZ, TSW, RSVZ en Vlaamse Sociale Inspectie) en de **Nederlandse** inspectiediensten (Arbeidsinspectie, Verbindingsbureau en Liaison Europol) m.b.t. de uitwisseling van kennis en ervaringen in het kader van detachering en gewone tewerkstelling van Braziliaanse werknemers en zelfstandigen via Portugal.

Doel van de vergadering was om de Nederlandse diensten te tonen hoe de Belgische inspectiediensten de tewerkstelling van (illegale) Brazilianen handhaven. Daarbij kwam ook de staff exchange met Portugal aan bod die in mei 2022 is doorgedaan in Brussel. Daar werden al afspraken gemaakt met de Portugese collega's m.b.t. de gegevensuitwisseling en gemeenschappelijke ondersteuning. De Nederlandse inspectiediensten nemen deze info mee en koppelen later terug naar België.

Van **3 tot 7 juli 2023** ontving België **Poolse collega's**. Op de agenda stonden het werkprogramma van ELA, de bevoegdheden van de sociale inspectiediensten, de aanwezigheid van derdelanders op de arbeidsmarkt (in Polen en in België), de Poolse methodologie om de legaliteit van de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten in Polen te onderzoeken en informatie-uitwisseling en samenwerking in het kader van detachering. Specifieke aandacht werd geschonken aan veiligheid en welzijn op het werk in het kader van detachering (voor TWW). Tevens werd een gemeenschappelijke controle uitgevoerd.

Leerresultaten:

- De staff exchange bood de mogelijkheid om kennis omtrent de activiteiten van de inspectiediensten m.b.t. de specifiek aangehaalde thema's (detachering – OSH) te actualiseren.
- De Poolse delegatie identificeerde de nood om specifieke organisatorische en technische oplossingen te implementeren om haar taken efficiënt te kunnen uitvoeren, gelet op de wijzigende arbeidsmarkt.
- De Belgische delegatie leerde meer over de voorwaarden voor het aannemen van werk in Polen door buitenlanders die, als gedetacheerde werknemers, uitgezonden worden naar België.
- Het bezoek bood de gelegenheid om specifieke taken te identificeren die de diensten moeten uitvoeren om onregelmatigheden op de Europese dienstenmarkt effectief te elimineren, ook met behulp van de beschikbare instrumenten.
- De uitwisseling van ervaring en kennis tijdens het bezoek heeft bijgedragen tot een verdieping van het wederzijds begrip en een versterking van de samenwerkingsmechanismen op basis van vertrouwen en wederzijdse sympathie.

Conclusies:

- Een aantal follow-up activiteiten werden bepaald om de samenwerking tussen beide landen te verstevigen, zoals bv. informatie-uitwisseling over (arbeids)ongevallen van naar België gedetacheerde werknemers uit Polen.
- De gekozen thema's en activiteiten voldeden aan de verwachtingen van beide landen.
- De huidige operationele samenwerking tussen de diensten bevoegd voor toezicht op arbeidsvoorwaarden, uitgevoerd met behulp van de beschikbare tools, is onontbeerlijk voor een effectieve aanpak van onregelmatigheden op de arbeidsmarkt.
- Beide landen worden geconfronteerd met gelijkaardige problemen m.b.t. tewerkstelling van derdelanders.
- Uitwisselen van kennis over regelgeving en voorwaarden om legaal te werken is noodzakelijk om mogelijke inbreuken eenvoudiger te identificeren.

- Werkprocessen, hoofdzakelijk gerelateerd aan detachering, zijn meer en meer complex, waarbij verschillende niveaus in de onderaannemingsstructuren worden gebruikt om verantwoordelijkheden te vervagen.
- De Poolse delegatie was sterk geïnteresseerd in de technische mogelijkheden van Belgische inspecteurs, zoals bv. mobiele, onsite toegang tot databanken. De Belgische inspecteurs hebben een ruimere hoeveelheid aan beschikbare data en informatie.
- De Poolse delegatie beschouwt de multidisciplinaire aanpak van België (vertegenwoordigers van verschillende diensten) als positief. De activiteiten van de Belgische inspectiediensten lijken minder geformaliseerd en minder onderhevig aan barrières, opgeworpen door het administratief kader van controles, dan in Polen.
- Vanuit Pools perspectief zijn onderzoeken onder leiding van een Arbeidsauditeur ook interessant.

Van **4 tot 6 oktober 2023** vond een staff exchange met **Tsjechië** plaats. Het doel van deze uitwisseling betrof een uitwisseling van goede praktijken. Hiertoe werd het ELA werkprogramma toegelicht, waarna de diensten zich voorstelden. Problemen inzake niet-aangegeven arbeid, detachering en veiligheid en welzijn op het werk werden besproken. Ook de in België beschikbare databanken en datamining werden toegelicht. Tijdens de staff exchange werd ook een gezamenlijke controle in de bouwsector georganiseerd.

Leerresultaten en conclusies:

- De controle was geslaagd en leidde tot een uitwisseling van informatie over de problemen met de tewerkstelling van gedetacheerde werknemers op het gebied van arbeidsrecht en socialezekerheidsrecht. Het gaf een mooi voorbeeld van frauduleuze vormen van onechte detacheringen zowel op arbeidsrechtelijk vlak als sociaalrechtelijk.
- Gegevensverwerking is een instrument maar geen doel op zich, het geeft aanwijzingen en richtingen, maar er is nog steeds bewustzijn nodig bij een expert of een inspecteur om de resultaten van een datamining te beoordelen.
- IT-tools en databanken zijn een grote hulp voor inspecteurs om hun dagelijkse inspectiewerkzaamheden uit te voeren.
- In beide lidstaten is er een gemeenschappelijke ambitie om niet-aangegeven arbeid, detacherings- en OSH-gerelateerde problemen aan te pakken en te proberen te voorkomen door meer en betere nationale samenwerking en uitwisseling van informatie, ten behoeve van hun burgers en de gedetacheerde werknemers.
- Uit de personeelsuitwisseling bleek dat direct contact/bijeenkomsten nodig zijn voor meer en beter inzicht in de werkwijze van inspectiediensten en waarom voor een aanpak wordt gekozen (of niet).
- De Tsjechische delegatie benadrukte dat in hun werking een onderzoek eindigt met het al dan niet geven van een boete en het daaropvolgend vaak failliet gaan van de firma. In België kan de inspectie dankzij enerzijds het strafrechtstelsel (t.o.v. natuurlijke personen) en anderzijds de systemen van inbeslagname en intensieve samenwerking met politie en gerechtelijke diensten diepgaander optreden dan in Tsjechië.
- De Tsjechische delegatie merkte ook op dat de goede samenwerking tussen de verschillende inspectiediensten federaal maar ook regionaal opmerkelijk is. Daarenboven zijn de gedeelde databanken via de kruispuntbank waar alle collega's gebruik van kunnen maken een echte eye-opener.

In het kader van een opvolgvergadering zijn de Belgische inspectiediensten en de FOD Sociale Zekerheid van **9 tot 11 oktober 2023** naar **Portugal** afgereisd voor een staff exchange. Deze staff

exchange is de voortzetting van de conclusies van de personeelsuitwisseling van 2022 met verdere verdieping van de contacten. De 2 staff exchanges hebben geleid tot een beter begrip van elkaars standpunten, behoeften en complicaties van de behandelde dossiers. Tijdens deze tweede staff exchange werd een duik genomen in de praktische aanpak van grensoverschrijdende sociale fraude en sociale dumping, vooral met de opvolging van reeds hangende gemeenschappelijke dossiers en met het oog op de start van nieuwe cases. Samenwerking tussen inspectiediensten in grensoverschrijdende situaties levert niet alleen voordelen op voor beide landen, maar ook voor de betrokken gedetacheerde werknemers.

Door het opstellen van een levend document dat gemeenschappelijk is voor de Belgische en Portugese instellingen/administraties (dat regelmatig wordt bijgewerkt) en waarin de standpunten van de Portugese instellingen in verschillende dossiers worden uiteengezet, zal de behandeling van deze worden gestroomlijnd en zal de administratieve last voor elk van de Belgische en Portugese instellingen bijgevolg aanzienlijk worden vermindert.

Bovendien heeft de staff exchange bijgedragen tot het verdiepen van de oprechte en wederzijdse samenwerking tussen de verschillende inspecteurs en beambten van de instellingen en administraties van de twee lidstaten.

De laatste staff exchange vond plaats van **8 tot 10 november 2023**, waarbij België een **Cypriotische** delegatie heeft ontvangen. Het doel van deze uitwisseling betrof een uitwisseling van goede praktijken in het kader van de bestrijding van zwartwerk. Hiertoe werd het ELA werkprogramma toegelicht, waarna de diensten zich voorstelden. Ook de in België beschikbare databanken en datamining werden toegelicht. Tijdens de staff exchange werd ook een gezamenlijke controle georganiseerd. Tijdens de uitwisseling werden problemen inzake niet-aangegeven arbeid, detachering en veiligheid en welzijn op het werk behandeld.

Leerresultaten en conclusies:

Op basis van de ontvangen informatie vanuit de Belgische inspectiediensten hebben de Cypriotische collega's belangrijke instrumenten/procedures geïdentificeerd die zullen worden geëvalueerd met het oog op mogelijke verdere handhaving in Cyprus:

- Gebruik van instrument/toepassing MYDIA, dat een belangrijk instrument voor inspecteurs is om productiever te zijn op de werkvloer. Er wordt gewerkt aan de invoering van een soortgelijk instrument op Cyprus via ERGANI.
- Het geavanceerde gegevensanalyse/risicobeoordelingsmodel dat in België gebruikt wordt.

Beide partijen benadrukten het feit dat dit soort bijeenkomsten, samenwerking en informatie-uitwisseling positieve resultaten heeft voor de resultaten van overheidsdiensten (arbeidsinspecties) bij hun inspanningen om controles te organiseren en fraude op te sporen en arbeidsrechten te waarborgen. De uitwisseling van goede praktijken en ideeën tussen inspecteurs helpt de Cypriotische collega's om enthousiaster te zijn en verdere manieren voor verbetering te zoeken. Het is hun doel zeker te streven naar verdere gezamenlijke acties en meer autoriteiten voor te stellen om gebruik te maken van ELA-programma's.

Indicator 2: aantal MOU, samenwerkingsovereenkomsten, afspraken (mondeling/schriftelijk) die door de bevoegde sociale inspectiediensten en/of administraties zijn besproken en onderhandeld op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 werden geen dergelijke afspraken besproken.

Indicator 3: aantal ondertekende verdragen (inzake sociale fraudebestrijding) tussen België en andere landen (EU of derde landen) op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

Er is in 2023 verder gewerkt aan het Benelux-verdrag inzake sociale fraudebestrijding: gegevensuitwisseling, gezamenlijke inspecties, enz.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Programmadoel 2: Snellere en betere **detectie** van gevallen van sociale dumping

Actie 12: Betere detectie van sociale dumping door het gebruik van het meldpunt eerlijke concurrentie

Projectleider: SIOD

Indicator 1: Informatiecampagne naar de bevoorrechte partners in 2023

De informatiecampagne werd niet gelanceerd in 2023. Wel zijn alle voorbereidingen getroffen. De partners voor deze campagne zijn de partners die zijn aangesloten bij het MEC, de steden en gemeenten en de POD Maatschappelijke Integratie.

Daarnaast werd gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe scenario's (koerierdiensten, onrechtmatige ter beschikkingstelling en platformeconomieën). Deze zijn opgemaakt en gevalideerd. Omwille van andere wettelijke opdrachten bij de ICT-dienst werd de softwareontwikkeling uitgesteld. Om de publicatie van de nieuwe scenario's niet langer uit te stellen werd gezocht naar een externe oplossing. De kennisoverdracht werd in 2023 gestart, maar de effectieve beschikbaarheid van de nieuwe scenario's wordt pas verwacht in de eerste helft van 2024.

Effectmeting

Als effectmeting voor deze actie wordt een hogere meldingsbereidheid van de actoren voorgesteld (zie Actieplan). Aangezien de informatiecampagne niet is doorgegaan, kan hier niet over gerapporteerd worden.

Actie 13: Betere detectie van sociale dumping door het gebruik van dataminingsmodellen

Projectleider: RSZ

Indicator: aanleveren van een lijst van targets per trimester met inbegrip van nieuwe fraudefenomenen op jaarbasis (periode januari – december jaar x).

Volgens de rapportering heeft de RSZ in 2023, zoals voorzien in het Actieplan, 4 lijsten van targets aangeleverd. Er zijn, volgens de RSZ, geen nieuwe fraudefenomenen geïdentificeerd.

Er kan wel worden meegegeven dat er 790 formulieren werden uitgestuurd waarvan er 466 opnieuw aan de RSZ-dataminers werden overgemaakt (59%). Er werden 135 werven gecontroleerd waarvan 107 met een vermoeden van sociale dumping (79,3%). Op 28 werven (20,7%) werden geen vaststellingen gedaan. Wat de gecontroleerde ondernemingen betreft (485) werden bij 250 (51,5%) een vermoeden van sociale dumping vastgesteld. Bij 235 ondernemingen (48,8%) werden geen inbreuken vastgesteld.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd. Wel is duidelijk dat feedback van de eindgebruiker van de lijsten noodzakelijk is om de targetlijst te optimaliseren.

Actie 14: Oprichten themaregister

Projectleider: SIOD

Indicator 1: uitgewerkt register

Deze actie wordt pas voorzien in 2024. In 2023 werd hiervoor slechts beperkt actie ondernomen. Een verkennende oefening is gemaakt binnen de ELA-documentatie, die geresulteerd heeft in de publicatie van vier samenvattingen van ELA-studies op het Extranet van de SIOD. Een bredere oefening dwingt zicht echter op om alle relevante informatie te verzamelen.

Indicator 2: up to date fraudefenomeenfiches

In het 2^e semester werd een nieuwe fraudefenomeenfiche m.b.t. taxi-sector aangevat. Deze zal midden 2024 gefinaliseerd worden.

Indicator 3: actualiseren en opstellen van nieuwe gebruiksvriendelijke checklists en guidelines

In 2023 werd verder gewerkt aan guidelines voor de begrafenissector en aan de actualisering van de guidelines voor de transportsector.

Er werd tevens gewerkt aan de update van de checklists voor de sectoren bouw, begrafenissector, groene sectoren, elektrotechnische sector, de metaal, carwash en taxi.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Programmadoel 3: Het opzetten van doelgerichte onderzoeken en **controles** in sociale dumping

Actie 15: Sociale Dumpingonderzoeken (met focus op 3de landers en Braziliaanse filières)

Projectleider: RSZ

Indicator: 3.000 sociale dumpingonderzoeken op jaarbasis (periode januari – december jaar x), waarvan minstens 200 inzake de Braziliaanse filières en minstens 400 inzake de detachering van derdelanders op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2023 werden **7.759** onderzoeken sociale dumping uitgevoerd, waarvan 248 inzake Braziliaanse filières en 672 inzake detachering van derdelanders.

Deze onderzoeken kunnen als volgt verdeeld worden over de diensten:

	Sociale dumpingonderzoeken (totaal)	Braziliaanse filières	Derdelanders
RSZ	2.481	117	191
RSVZ	653 ¹²	13	71

¹² Daarnaast heeft het RSVZ in 2023 1.651 personen gecontroleerd tijdens acties sociale dumping.

TSW	4.625	118 ¹³	410 ¹⁴
TOTAAL	7.759	248	672

De RSZ merkt een aantal nieuwe evoluties op, bv. het verbeteren van bestaande systemen ter vaststelling van kwalitatief hoogstaande vervalsingen van documenten, wegens gebruik van eigen kantoren i.p.v. postbussen waardoor besluitvorming bij A1-intrekkingsaanvragen moeilijker wordt en het periodiek wisselen tussen 2 à 3 vennootschappen.

De meest voorkomende inbreuken zijn de volgende, per type en per dienst:

- 1) Algemeen
 - RSZ: elektronische aanwezigheidsregistratie (checkin@work), verordening (EG) 883/2004, LIMOSA
 - TSW: Dimona, opmaak individuele rekening, betaling loon
 - RSVZ: Onwettige detachering/gelijktijdige tewerkstelling voor de onderzoeken sociale dumping en Limosa voor de ePV's

Wat betreft het gevolg dat gegeven werd aan de positieve onderzoeken in 2023:

- RSZ:

Gevolg	Aantal
Inlichtingen en adviezen verschaffen	272
Opvolgen strafrapport	21
Overmaken aan een andere directie	74
Overmaken aan een externe dienst	86
PJ opgesteld	498
PJ/strafrapport door andere dienst	118
Regularisatie	311
Strafrapport	314
Waarschuwing	313
TOTAAL	2.007

- TSW: stelt dat de database dient aangepast te worden.
- RSVZ: voorstel tot regularisatie n.a.v. intrekking A1 (voor de onderzoeken sociale dumping)

2) Braziliaanse filières

- RSZ: Verordening (EG) 883/2004, checkin@work, werkmelding
- TSW: 1) geen verblijf of arbeidsvergunning 2) dimona 3) lonen
- RSVZ: geen enkel van de onderzoeken betrof een positief onderzoek¹⁵.

Wat betreft het gevolg dat gegeven werd aan de positieve onderzoeken bij de RSZ in 2023:

¹³ Bovenop deze 118 onderzoeken, uitgevoerd door de équipes Posted Workers en Vervoer, werden nog 39 onderzoeken uitgevoerd door de regionale directies van TSW waarin Brazilianen betrokken waren.

¹⁴ Bovenop deze 410 onderzoeken, uitgevoerd door de équipes Posted Workers en Vervoer, werden nog 639 onderzoeken uitgevoerd door de regionale directies van TSW waarin derdelanders betrokken waren.

¹⁵ Uit de vergaderingen in het kader van de programmawerking sociale dumping is gebleken dat de Braziliaanse filières tot nu toe een exclusief probleem vormen bij de loontrekkenden.

Gevolg	Aantal
Inlichtingen en adviezen verschaffen	10
Opvolgen strafrapport	2
Overmaken aan een andere directie	6
Overmaken aan een externe dienst	5
PJ opgesteld	20
PJ/strafrapport door andere dienst	12
Regularisatie	9
Strafrapport	37
Waarschuwing	6
TOTAAL	107

3) Derdelanders

- RSZ: elektronische aanwezigheidsregistratie (c@w), Limosa, Verordening (EG) 883/2004 (GOT)
- TSW: 1) geen verblijf of arbeidsvergunning, 2) Dimona, 3) lonen
- RSVZ: niet-aangegeven arbeid en spontane aansluiting

Wat betreft het gevolg dat gegeven werd aan de positieve onderzoeken:

- RSVZ: regularisatie van de aansluiting als zelfstandige in België
- TSW: stelt dat de database dient aangepast te worden
- RSZ: zie tabel

Gevolg	Aantal
Inlichtingen en adviezen verschaffen	25
Overmaken aan een andere directie	8
PJ opgesteld	40
PJ/strafrapport door andere dienst	14
Regularisatie	20
Strafrapport	20
Waarschuwing	17
TOTAAL	144

Effectmeting

De diensten kunnen, in het kader van de effectmeting, eveneens het aantal positieve onderzoeken rapporteren. Onderstaande tabel geeft het aantal positieve onderzoeken weer voor 2023:

		RSZ	TSW	RSVZ	TOTAAL
Algemeen	Onderzoeken	2.481	4.625	653	7.759
	Positieve onderzoeken	1.571	1.687	171	3.429
	<i>Ratio</i>	63,3%	36,5%	26,2%	44,2%
Waarvan Braziliaanse filières	Onderzoeken	117	118	13	248
	Positieve onderzoeken	107	86 ¹⁶	0	193
	<i>Ratio</i>	91,5%	72,9%	0%	77,8%
Waarvan derdelanders	Onderzoeken	191	410	71	672
	Positieve onderzoeken	144	247 ¹⁷	6	397

¹⁶ Daarbovenop zijn er 26 positieve onderzoeken uitgevoerd door de regionale directies.

¹⁷ Daarbovenop zijn 390 positieve onderzoeken uitgevoerd door de regionale directies.

	Ratio	75,4%	60,2%	8,5%	59,1%
--	-------	-------	-------	------	-------

Actie 16: Misbruik inzake grensoverschrijdende verboden terbeschikkingstelling

Projectleider: TSW

Indicator: 50 onderzoeken op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

TSW engageerde zich om 50 onderzoeken uit te voeren op jaarbasis en heeft er in 2023 154 uitgevoerd. Dit gaat om alle onderzoeken uitgevoerd door de équipes internationale tewerkstelling en vervoer, waarin minstens 1 inbreuk is gevonden op de wetgeving terbeschikkingstelling (met PJ, waarschuwing of regularisatie). Dit betekent dat dit zowel onderzoeken naar buitenlandse werkgevers omvat als naar Belgische ondernemingen (de 'frauduleuze inlener'). TSW weet niet op voorhand of een controle aanleiding zal geven tot een onderzoek naar verboden terbeschikkingstelling. De start van een onderzoek is bv. een werfbezoek en de hoofdmaterie waarvoor TSW die werf bezoekt, bv. LIMOSA. Het is pas door het onderzoek te voeren dat bepaalde materies naar boven komen, zoals verboden terbeschikkingstelling.

Effectmeting

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gevolgen die gegeven werden aan de positieve onderzoeken per sector.

	Waarschuwing	Regularisatie	PJ
Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten	1	0	13
Detailhandel, m.u.v. de handel in auto's en motorfietsen	1	0	0
Diensten i.v.m. gebouwen; landschapsverzorging	0	0	3
Eet-en drinkgelegenheden	1	0	7
Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	3	0	26

Groot-en detailhandel in, en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen	0	0	2
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	1	0	0
Onderwijs	1	0	0
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten	1	0	0
Overige persoonlijke diensten	3	0	1
Posterijen en koeriers	1	0	1
Reparatie en installatie van machines en apparaten	1	0	2
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten	0	0	4
Terbeschikkingstelling van personeel	1	0	1
Verhuur en lease	1	0	0
Vervaardiging van dranken	0	0	1
Vervaardiging van machines, aggregaten en werktuigen, ...	1	1	1
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	3	1	3
Vervaardiging van voedingsmiddelen	0	0	1
Vervoer over water	1	0	0
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen	15	0	4
Weg-en waterbouw	1	0	0

Actie 17: Synergie sociale fraude en welzijn op het werk bij uitzendkantoren

Projectleider: TWW

Indicator: 40 onderzoeken op basis van de aangeleverde listings door de directie Datamining van RSZ, op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

In 2022 werden een aantal moeilijkheden geïdentificeerd om op basis van targetlijsten buitenlandse uitzendkantoren te identificeren, waardoor moeilijk vaststellingen konden gedaan worden. Meer in het bijzonder konden op basis van de opgestelde targetlijsten geen vaststellingen gedaan worden omdat de tewerkstellingsplaats niet was ingevuld of de uitzendkantoren niet gekend waren bij de opdrachtgever of omdat de periode van de opgegeven tewerkstelling zeer groot was zodat de kans klein was dat het uitzendkantoor aanwezig was tijdens de controle. Er zou een specifieke databank beschikbaar moeten zijn met accuratere gegevens zodat het duidelijk is waar een buitenlands uitzendkantoor tewerkstelt (bv check-in, check-out). Dit werd tijdens een evaluatiemoment, samen met de betrokken diensten en RSZ, besproken. Er werd in de maand september van 2022 een aangepaste targetlijst door RSZ opgesteld van bedrijven, die vroeger erkend waren als uitzendkantoor en die nog steeds activiteiten in België uitvoeren, maar niet als uitzendkantoor. Er waren slechts een 25-tal targets. Naar aanleiding van 2 inspecties werden er e-PV 's opgesteld. Tijdens de andere inspecties konden er geen belangrijke inbreuken vastgesteld worden. Tijdens de vergadering op 31 maart 2023 met vertegenwoordigers van de SIOD, TSW, RSZ, VSI en TSW werd beslist om het project te heroriënteren. Er werd besloten om vanaf het tweede kwartaal 2023 onder coördinatie van TWW met medewerking van TSW en VSI in elke Vlaamse provincie 10 onderzoeken uit te voeren (totaal 40). De targets worden geselecteerd op basis van de bestaande lijsten voor de acties Oekraïners/derdelanders en sociale dumping. De keuze van de targets mag ook gebeuren op basis van meldingen en klachten. Er zal een verhoogde aandacht zijn voor o.a. welzijn van de werknemers, terbeschikkingstelling en niet-erkende uitzendarbeid.

In 2023 werden in totaal 60 onderzoeken afgesloten. Van deze 60 onderzoeken zijn er 31 positief (met inbreuken). Op het einde van 2023 waren er nog 5 onderzoeken lopende. Meer in detail zien we dat er voor TWW-materie slechts vijf vaststellingen werden gedaan. Daarnaast werden de volgende vaststellingen gedaan en acties ondernomen: 1x verslag aan RSZ door TSW wegens foutieve plaats van tewerkstelling op limosa, 1x PJ TSW wegens het ontbreken van een geldige verblijfs- en arbeidsvergunning, 1x PJ VSI wegens illegale tewerkstelling, 3x PJ TSW wegens oa. geen limosa aangifte, illegale tewerkstelling en checkin@work, 1x PJ VSI wegens niet-erkende uitzendarbeid. De vijf onderzoeken met vaststellingen TWW gaven aanleiding tot 4 waarschuwingen, 3 stopzettingen, 1 PJ en 1 corrigerend advies.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 18: “Joint and concerted actions” in het kader van de werking van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA), verderzetting van de actieve deelname in het kader van het Platform ter bestrijding van het Zwartwerk (UDW) en gemeenschappelijke controles onder meer in het kader van de Benelux

Projectleider: SIOD

Indicator: minimum 5 gemeenschappelijke (AIC-) acties, controles en onderzoeken op jaarbasis (periode januari – december jaar x) onder de coördinatie van SIOD, met ten minste één inspectiedienst van een andere lidstaat.

In 2023 zijn er 15 gezamenlijke en/of overlegde acties doorgegaan. Zes daarvan werden uitgevoerd in de transportsector, één in de metaalsector, twee in de vleessector, vier in de bouwsector, één in de tuinbouwsector en één in de sectoren 'free floating en horeca'. Twee van deze CJJ's werden uitgevoerd in het kader van de Joint Action Day van ELA en Europol (een in de transport en een in de free floating en horeca).

Transportsector

De eerste actie in de transportsector is doorgegaan op **16 februari**. De actie werd gecoördineerd door de Wegpolitie van Oost-Vlaanderen en de SIOD. Zij werden op het terrein bijgestaan door collega's van de Federale Wegpolitie, lokale politiediensten, de FOD Mobiliteit, Arbeidsinspectie - Toezicht Sociale Wetten (TSW), Rijksdienst Sociale Zekerheid (RSZ), vertegenwoordigers van het Arbeidsauditoraat, de Vlaamse Sociale Inspectie (VSI), Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) en de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ).

De Belgische diensten werden ook bijgestaan door vertegenwoordigers van ELA. In het kader van de implementering van de nieuwe Europese regelgeving die sinds kort van kracht is voor het internationaal wegtransport, werd er ook de nodige toelichting daarover gegeven aan de gecontroleerde chauffeurs. De door ELA gefaciliteerde tolken waren hierbij een grote meerwaarde. Via ELA waren er ook delegaties uit Nederland (arbeids- en transportinspectie) en Denemarken (politie) aanwezig. Het doel van hun aanwezigheid was om expertise te delen en te zien hoe de Belgische politie- en inspectiediensten bij dergelijke controles te werk gaan. Deze actie kaderde in de Week of Action "Truck & Bus", van Roadpol, het Europese netwerk van wegpolitiediensten. Ook in de andere Europese lidstaten werden die week dergelijke acties georganiseerd.

Tijdens de controleactie werden 128 voertuigen (vrachtwagens, bussen en wagens) gecontroleerd. In totaal werden 163 inbreuken vastgesteld. Het ging onder meer om:

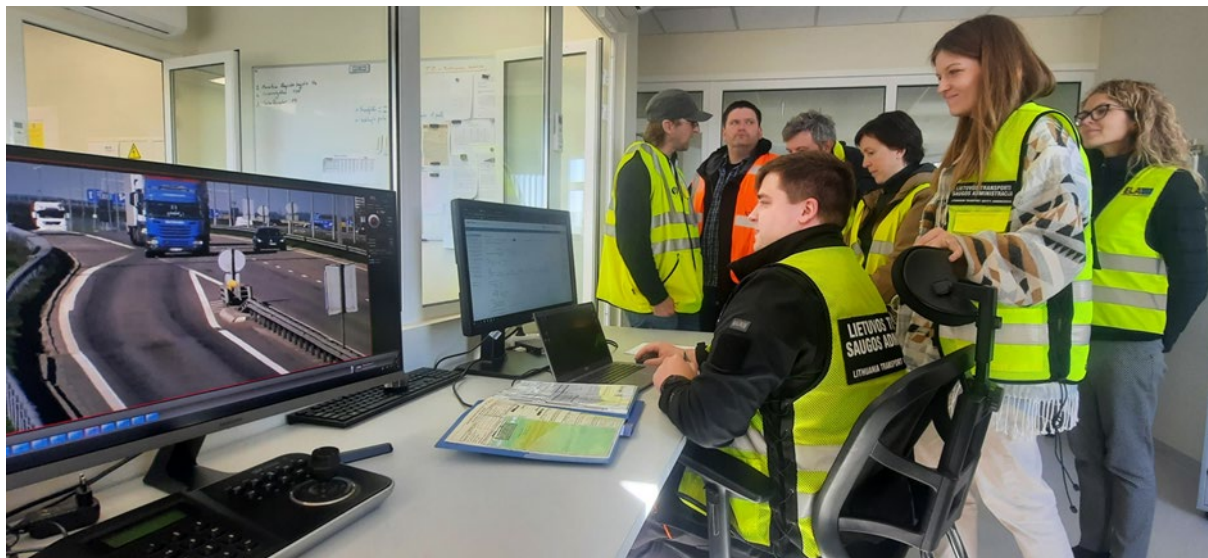
- 15 inbreuken op de rij- en rusttijden;
- 6 inbreuken illegale tewerkstelling;
- 7 inbreuken zwartwerk (DIMONA);
- 1 verder onderzoek werkloosheid;
- 1 onderzoek identiteitsfraude (in het kader van de sociale zekerheid);
- 4 inbreuken op het gebruik van de tachograaf;
- ...

In totaal werd voor 71.958,20 euro aan boetes uitgeschreven, meestal ten aanzien van het transportbedrijf (en dus niet van de chauffeur zelf). Eén geseinde persoon werd aangehouden. Eén voertuig werd in beslag genomen, wegens openstaande penale boetes. Waar nodig, bijvoorbeeld in geval van inbreuken op de sociale wetgeving, zal verder onderzoek worden opgestart.

Op **10 mei 2023** namen 4 inspecteurs van verschillende inspectiediensten (RSZ, TSW, FOD Mobiliteit en SIOD) deel aan een wegcontrole op een snelweg nabij Klaipeda in Litouwen. Ze konden hierbij observeren hoe de Litouwse transportcontroleurs en arbeidsinspecteurs controles uitvoeren op het zware vrachtverkeer. Hoewel er veel minder vrachtverkeer rondrijdt dan in België is de uitrusting waarmee de inspecteurs in Litouwen kunnen werken zeer modern. De controle werd uitgevoerd in 2 goed uitgeruste loodsen waar een grondige controle van de voertuigen in comfortabele omstandigheden kon plaatsvinden. Opvallend was ook dat de Litouwse transportcontroleurs bij een controle van een voertuig onmiddellijk toegang hadden tot beelden van de ANPR-camera's van de voorbije periode en hierdoor de tachograafgegevens in real time konden vergelijken met de beelden

om tachograaffraude op te sporen. De arbeidsinspectie had bodycams ter beschikking die men kan gebruiken bij gespannen situaties.

Er werden 7 voertuigen gecontroleerd en er werd een boete van 150 € uitgeschreven. Er werden 7 inbreuken weerhouden, voornamelijk op ladingzekerheid en uitrusting van de gecontroleerde vrachtwagens. In de Litouwse pers verscheen een artikel over de samenwerking.

Op **14 mei 2023** ging er een transportcontrole door in Jabbeke onder impuls van ELA en Roadpol. Er waren dit keer 24 inspecteurs aanwezig van de Federale Wegpolitie, de lokale politie, de RSZ, de FOD Mobiliteit, de Vlaamse Sociale Inspectie en de SIOD. Ook het arbeidsauditoraat kwam ter plaatse om de controle te bekijken. De Bulgaarse politie en de transportcontroledienst hadden ieder 2 inspecteurs gezonden die als observator deelnamen aan de controle. Nederland stuurde 4 arbeidsinspecteurs als observator. In een voorafgaande vergadering werden actuele problemen besproken, onder andere twijfels over de echtheid van sommige Bulgaarse transportvergunningen. Tijdens de controle in de namiddag konden de Bulgaarse collega's meteen de Belgische collega's bijstaan bij de verificatie van dergelijke vergunningen op basis van Bulgaarse databanken.

Er werden op de wegcontrole voor € 32.765 aan onmiddellijke inningen betaald bij de controle van 57 (voornamelijk buitenlandse) vrachtwagens. De voornaamste inbreuken waren inbreuken op de rij- en rusttijden en tachograaffraude door het gebruik van een dubbele kaart (3 vaststellingen) of manipulatie (2 keer) met behulp van een magneet. Er was sprake van 2 foute transportvergunningen en 2 chauffeurs konden geen bestuurdersattest voorleggen. Verder waren er ook nog inbreuken op het ingeven van de landcodes, de veiligheid van de lading, de vrachtbrief, enz. In totaal werden er 26 vaststellingen gedaan.

Over alle afgesproken en/ of gemeenschappelijke inspecties heeft de SIOD achteraf gecommuniceerd via de (sociale) media.

Van **21 tot 23 september 2023** organiseerde de Europese Arbeidsautoriteit ELA in Estland gezamenlijke controles op het wegvervoer in de omgeving van Tallinn. De Estse verkeerspolitie, inspectie vervoer en arbeidsinspectie werden tijdens deze controles bijgestaan door collega's uit Polen, Duitsland en België. Voor België namen zowel inspecteurs van de federale wegpolie als sociaal inspecteurs van de Directie Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) deel. Op de kraaknette snelwegparking was de Belgische delegatie aangenaam verrast door de digitale middelen waarover de Estse collega's konden beschikken. Zo konden gegevens uit allerlei databanken – zoals onder andere ANPR-beelden – onmiddellijk gekoppeld worden aan de vaststellingen die de inspecteurs deden tijdens de controles. Ook bleek het enorm nuttig dat alle boorddocumenten (bewijzen van inschrijving, verzekering en keuring) ter plaatse digitaal geverifieerd konden worden. Er werd een breed scala van inbreuken vastgesteld, gaande van technische mankementen en slechte belading tot tachograaffraude en illegale tewerkstelling. Dit toont aan dat dergelijke controles nog steeds zeer belangrijk zijn. Zowel om bonafide ondernemers te beschermen tegen oneerlijke concurrentie als om bij te dragen aan de verkeersveiligheid.

Een volgende actie in de transportsector vond plaats op **8 en 9 november 2023** in Brussel en Péruwelz, samen met Zweden, Slovenië en Kroatië. Bij de transportactie in Brussel werden voertuigen tegelijkertijd gecontroleerd op een parking aan de Heizel en op een parking met weegbrug in Wemmel. Naast observatoren uit Zweden, Slovenië en Kroatië werden ook de 4 Cypriotische collega's van de arbeidsinspectie die deelnamen aan de staff exchange betrokken bij deze controle. Er werd aan de collega's uitgelegd hoe de sociale inspectiediensten data uit de tachografen uitlezen en aanwenden voor diepgaandere controles naar zwartwerk, niet-aangegeven uren, onterechte tijdelijke werkloosheid en dergelijke meer. Tijdens deze controle werden in totaal 49 voertuigen gecontroleerd over de verschillende diensten heen. Niet alle voertuigen werden door de sociale inspectiediensten (RSZ en VSI) gecontroleerd. In totaal waren 51% van de voertuigen in overtreding. Er werd voor € 24.705 aan onmiddellijke inningen uitgeschreven en een PV opgemaakt voor Dimona. Een chauffeur was niet in orde met de werkloosheidsreglementering en een verder onderzoek werd voor 3 personen ingesteld naar de aanwezigheid van een A1.

In Péruwelz werden de dag nadien 90 voertuigen gecontroleerd, waarvan 40 door de sociale inspectiediensten (RSVZ, TSW, RSZ, RVA). 66% van de voertuigen bleek niet in orde te zijn. Er werd voor € 31.166 betaald door de overtreders. 8 overtreders kregen voor sociale inbreuken een waarschuwing of worden verder onderzocht.

De laatste CJJ in deze sector vond plaats op **13 en 14 december** te Luik, in samenwerking met de Portugese en Nederlandse collega's (zie hieronder bij Joint Action Days).

Metaalsector

De actie in de metaalsector is doorgegaan op 28 maart 2023 in Nederland in aanwezigheid van de RSZ. Het ging om een inspectie van de activiteiten van een Belgisch bedrijf uit Wilrijk in onderaanneming van twee Nederlandse bedrijven. Het onderzoek loopt nog maar handelt over onterechte detachering, mogelijke sociale uitkeringsfraude en zwartwerk in Nederland.

Samen met de Nederlandse inspectie gingen de inspecteurs op zoek naar Belgische werknemers en documenten die hun werkzaamheden en hun prestaties in Nederland kunnen staven.

Vleessector

Een eerste actie in de vleessector is doorgegaan op **29 maart** 2023 in Oostende met Portugal. Samen met Belgische sociale inspectiediensten werden de werknemers van een Portugese onderneming verhoord over hun tewerkstelling. Het betrof voor een deel Braziliaanse onderdanen die onderbetaald werden en waarbij de detacheringsregels niet werden nageleefd en/of geen A1-formulieren werden afgeleverd. Het Portugese bedrijf had in België negen klanten waar er personeel werd tewerkgesteld, waarbij in totaal 250 werknemers bij betrokken waren. Het bedrijf betaalde ook geen sociale zekerheidsbijdragen in Portugal. Er werden bovendien indicaties vastgesteld van mensenhandel.

Een tweede actie in deze sector heeft op **13 september** plaatsgevonden, eveneens samen met Portugal. Deze controle vond tegelijkertijd plaats in een slachthuis in de Kempen, in Diest, Luik en Halle-Vilvoorde. Betrokken actoren waren RSZ, TSW, DVZ, AA, FGP, lokale politie, SIOD, ELA, Portugese AI en Portugese SI, rechtstreeks contact was er ook met de Portugese DVZ. De actie vond plaats onder Labour Exploitation EMPACT Joint Action Days (JAD Workers). Er werd tijdens deze actie vastgesteld dat sommige werknemers met Braziliaanse en Indische nationaliteit niet over de juiste arbeidsvergunningen beschikten en bijgevolg ook niet legaal in België verbleven. De Portugese collega's legden uit dat men wel in Portugal mocht werken maar dat de voorgelegde CPLP documenten geen toelating gaven om in België te mogen werken. De aanwezigheid van de Portugese collega's was van grote meerwaarde. Het probleem van deze specifiek Portugese vergunningen werd op de staff exchange met Portugal nadien verder besproken. Naar aanleiding hiervan kunnen nu richtlijnen voor de Belgische sociaal inspecteurs worden opgemaakt om iedereen in kennis te stellen.

Bouwsector

Op **26 april 2023** kwamen 2 Poolse arbeidsinspecteurs en 2 inspecteurs uit Malta met steun van ELA naar België om als observator aanwezig te zijn bij een werfcontrole. Er werd gekozen voor plaatsen waar veel Poolse firma's aan het werk waren. Er werden in het kader van de "Europese week of action in de bouw" drie grote werven gecontroleerd in Leuven en Bierbeek.

Er werden 37 bouwvakkers aan het werk aangetroffen. Van de 13 Belgische en 1 Nederlandse zelfstandigen hadden 3 personen geen verplichte Checkinawork- melding gedaan. Ook bij 2 van de 8 Belgische werknemers was dit niet gebeurd. De overige aangetroffen bouwvakkers waren allemaal gedetacheerde werknemers: 4 Polen, 8 Oekraïners, 2 Russen en 2 Wit-Russen. Bij slechts 2 van hen

was geen checkinawork gebeurd maar ieder van hen was aangegeven bij Limosa. Drie Oekraïners bleken over een Belgische verblijfskaart te beschikken maar werden aangegeven via een niet erkend Pools uitzendbureau. Verder onderzoek loopt nog. De Poolse inspecteurs konden rechtstreeks praten met de Oekraïense gedetacheerde werknemers die voor Poolse bedrijven werkten over hun werkomstandigheden en hen informeren over hun rechten. Er zullen enkele loononderzoeken worden uitgevoerd naar hoge aantal werkuren en de verloning.

De Maltese en Poolse collega's waren onder de indruk over de datamining vooraf en de databanken waarvan de sociaal inspecteurs zich konden bedienen op de werven. Doordat de controleurs op de bouwerven via de kruispuntbank toegang hebben tot alle benodigde informatie via hun gsm (MyDia), kunnen de werfcontroles zeer snel en efficiënt plaatsvinden met een minimum aan overlast voor de werkenden. SIOD berichtte via sociale media over deze actie.

Op **26 april 2023** namen inspecteurs van RSZ, TSW en RSVZ deel aan een gemeenschappelijke bouwcontrole in Rotterdam. De Belgische hoofdaannemer en onderaannemers die men er aantroef waren duidelijk slecht op de hoogte van de geldende wet- & regelgeving. Twee Brazilianen werden via Portugal en België tewerkgesteld. Bij één van hen was men niet zeker van de echte identiteit. De politie werd ingeschakeld voor nader onderzoek. De werkgever kreeg een boeterapport voor het overtreden van de wet arbeid vreemdelingen. Bij vrijwel geen van de aangetroffen werknemers kon worden aangetoond dat zij sociaal verzekerd waren. Er was geen correcte mededeling gedaan van de plaats van tewerkstelling in de Nederlandse databank. Enkele personen waren officieel aangemeld op een bouwlocatie in België terwijl ze in realiteit in Rotterdam aan het werken waren. Ook over de loonbetalingen waren veel vragen. Twee Bulgaarse werknemers waren al anderhalve maand aan het werk maar hadden nog steeds geen arbeidsovereenkomst of loon ontvangen. Anderen verklaarden pas gestart te zijn, maar de omstandigheden en de uitgevoerde werken gaven een andere indruk. Het dossier wordt verder onderzocht met betrekking tot zwartwerk en de betaling van niet aangegeven lonen.

Op **10 mei 2023** namen inspecteurs van TSW en de RSZ deel aan een joint inspection met ondersteuning van de Europese Arbeidsautoriteit ELA en SIOD. Bij deze actie, die in de regio Luik en

in Duitsland plaatsvond, werden de inspecteurs van de RSZ en TSW bijgestaan door collega's uit Roemenië en Duitsland en drie tolken. De aanwezigheid van de Roemeense inspecteur en de tolken vergemakkelijkte de communicatie tussen de Roemeense arbeiders en de Belgische inspecteurs aanzienlijk op de werf.

Tegelijkertijd met deze werfcontrole deden teams van de Duitse inspectiediensten op twee plaatsen in Duitsland bedrijfscontroles waarbij inspecteurs van de RSZ en TSW aanwezig waren als observator.

Op de Belgische werf werden er inbreuken inzake LIMOSA en Checkin@work vastgesteld. Verder zal er op basis van de verhoren van de werknemers en de in Duitsland aangetroffen documenten onderzocht worden of de detachering van de buitenlandse werknemers naar België op een correcte wijze heeft plaatsgevonden.

Tijdens de Week of Action (zie actie 9; **18 oktober**) coördineerde SIOD met ondersteuning van de Europese Arbeidsautoriteit een controle in de bouwsector te Brugge waarbij sociaal inspecteurs van Toezicht op de Sociale Wetten, Toezicht op het Welzijn op het werk, Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en Vlaamse Sociale Inspectie samenwerkten onder leiding van het Arbeidsauditoraat van Gent. Daarnaast werden de sociaal inspecteurs vergezeld door collega's van de Bulgaarse en Litouwse arbeidsinspectie.

Deze CJJ werd grondig voorbereid aan de hand van een voorbereidende vergadering op 17 oktober, waarbij diverse diensten aanwezig waren. Tijdens deze vergadering werden de aandachtspunten besproken (met name de betaling van het correcte loon, detacheringsfraude, niet-aangegeven arbeid, illegale arbeid en schijnzelfstandigheid), de deelnemende diensten bepaald en werd een aantal thema's uitgelicht ter verdere bespreking met de collega's (bv. identificatie van uitzendkantoren, tewerkstelling van derdelanders, ...). De samenwerking bleek erg vruchtbaar. Zo konden twee Litouwse zelfstandigen meteen ter plekke worden gecontroleerd op Litouwse aansluiting; gebeurde er een onmiddellijk nazicht van registratie van de arbeidscontracten (soort personeelsregister-check) door de Bulgaarse inspecteurs bij een Bulgaarse (vermoedelijke) nepconstructie met gedetacheerden.

Tijdens deze controle werden één inbreuk DIMONA en twee inbreuken Check-in-@-Work vastgesteld. Daarnaast moest één werf jammer genoeg stilgelegd worden omwille van ernstige inbreuken met betrekking tot de veiligheid van de werknemers.

Tuinbouwsector

Ook in deze sector heeft er een gemeenschappelijke controle plaatsgevonden, met name met Bulgarije en Roemenië op **14 september**. Ook deze actie vond plaats in de week van de Labour Exploitation EMPACT Joint Action Days (JAD Workers). FGP, TSW en RSZ deden in samenwerking met Bulgaarse en Roemeense inspecteurs met steun van ELA controle op de arbeidsvoorwaarden, correcte verloning en aangifte, maar dit in combinatie met de gelijktijdige focus op degelijke huisvesting voor de seizoenarbeiders in Sint-Truiden. Er werden 129 fruitplukkers gecontroleerd op 10 verschillende plaatsen. Het betrof hoofdzakelijk Bulgaren en Roemenen, maar ook Polen en enkele Oekraïners en Belgen. Doordat de werknemers in de eigen taal werden aangesproken door inspecteurs uit het eigen land was het makkelijker om duidelijk te maken dat de controle werd uitgevoerd met de bedoeling om hun rechten te waarborgen en hen te beschermen tegen uitbuiting tegen eventuele frauduleuze tussenpersonen. De situatie ter plekke viel mee, al werden enkele verdere onderzoeken naar de juiste verloning gevoerd. De kloof tussen de inspecteurs en de gecontroleerden is wel verkleind. Klacht indienen bij misbruiken wordt makkelijker.

Joint Action Days

In de week van **12 tot 18 juni 2023** hebben de Belgische sociale inspectiediensten deelgenomen aan de Joint Action Days van de Europese Arbeidsautoriteit en Europol. In deze Actieweek wordt de strijd aangegaan tegen de economische uitbuiting van werknemers in vooraf bepaalde sectoren. Dit jaar waren de controles gericht op de activiteiten van « **free-floating** » en een keten van **exotische restaurants**. Voor die laatste waren vijf EU-lidstaten betrokken waar er tegelijkertijd een controle plaatsvond: België, Nederland, Zweden, Verenigd Koninkrijk en Denemarken.

De SIOD coördineerde mee de activiteiten van 40 inspecteurs van de federale politie en de federale en regionale sociaal inspecteurs. Aan de basis lag een fraudefenomeen van SIOD over de gedeelde micromobiliteit (van het type 'free-floating') via het gebruik van lichte motorvoertuigen (steps, fietsen, scooters).

Tijdens deze actie werden 7 inbreuken op zwartwerk vastgesteld, werden 3 illegale personen aangetroffen en 1 vermoedelijk slachtoffer van mensenhandel. Deze laatste persoon werd doorverwezen naar het opvangcentrum Pag-Asa.

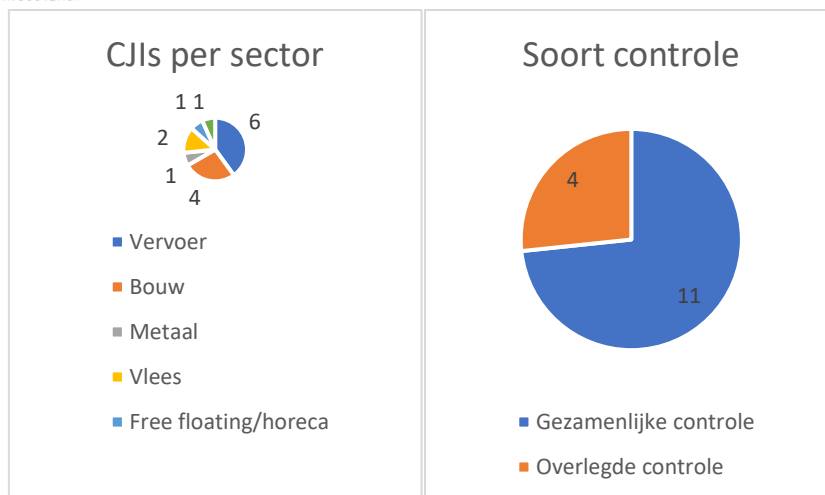

Ook van **13 tot 22 december 2023** heeft een JAD plaatsgevonden, met name in Luik, Brussel, Henegouwen en de provincie Luxemburg, waaraan voor België de RSZ en de politie hebben deelgenomen. Deze Joint Action Day was gericht op georganiseerde criminaliteit, waaronder sociale fraude. Ook Portugese collega's en Nederlandse inspecteurs hebben deelgenomen aan deze actie, die op vraag van EUROPOL op touw werd gezet.

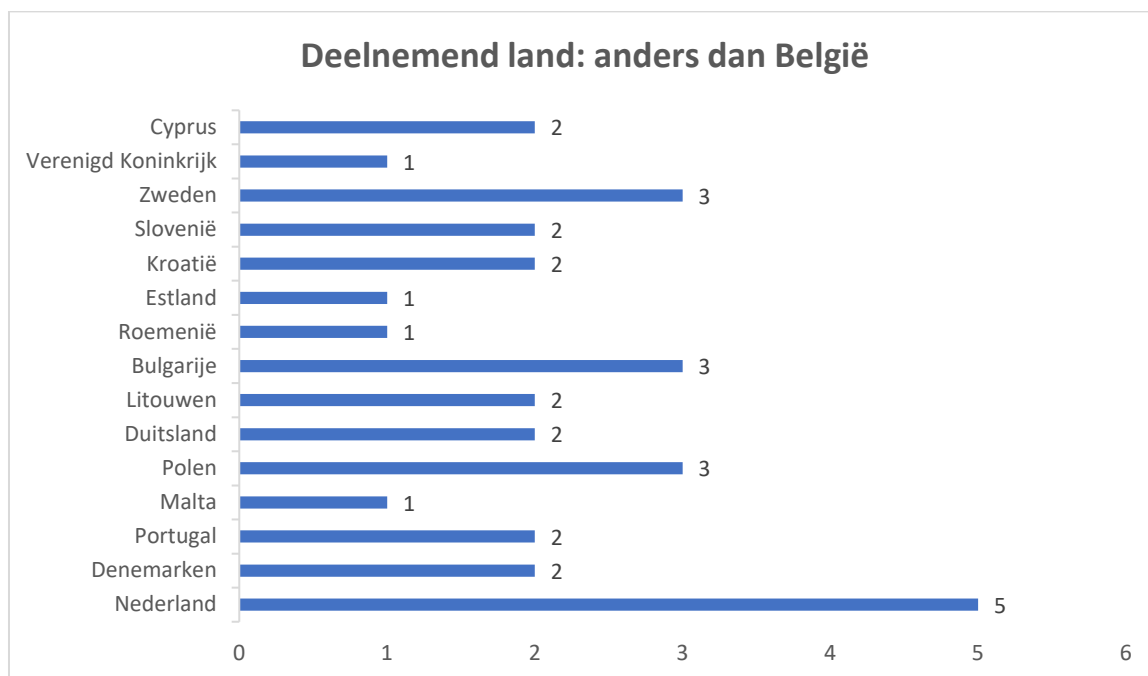
Het doel was om Portugese bedrijven te onderzoeken die actief zijn in België en Nederland en die Braziliaanse werknemers met Portugese visa in dienst hebben. Het doel was om onderzoek te doen naar niet-oorspronkelijke detachering, schijnzelfstandigheid, zwartwerk en de naleving van de coördinatie-regels van sociale zekerheid binnen onderaannemingsketens. Er werd ook een onderzoek uitgevoerd naar financiële en economische misdrijven, zoals belastingfraude, socialezekerheidsfraude, witwassen van geld, en misdrijven tegen mensen: mensensmokkel, arbeidsuitbuiting, mensenhandel, en andere misdrijven zoals sociale fraude, sociale dumping en andere.

Wat de resultaten van de deelnemende arrondissementele cellen betreft, werden in totaal 59 ondernemingen gecontroleerd waarbij 30,5% inbreuk(en) werd(en) vastgesteld. De meest vastgestelde inbreuken hebben betrekking op Check-in@-work, Dimona en A1 (werknemer). Er werden 9 waarschuwingen uitgebracht, 8 PJ's opgesteld, 7 rapporten 30bis, 3 strafrapporten en 4 vaststellingen dumping voor verdere opvolging.

Overzichtelijke weergave:

Aantal CJIs per deelnemend land: anders dan België:

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 19: Controle hoofdelijke aansprakelijkheid lonen

Projectleider: TSW

Indicator: 200 onderzoeken op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

De doelstelling van 200 onderzoeken werd behaald, gelet op de **650 onderzoeken** die in 2023 werden uitgevoerd door TSW. Onderstaande tabel geeft het overzicht per regeling weer.

HA lonen onderaannemers	32
HA illegale derdelanders	104
Betaling loon illegale derdelanders	394
HA directe medecontractant bouw	74

Kennisgeving HA niet uitgehangen	3
Sociale dumping art. 162, 2 SSWB	43

Effectmeting

Onderstaande tabel geeft per regeling de regularisaties en PJ's weer.

	WAARSCHUWING		REGULARISATIE		PRO JUSTITIA		
	Aantal	Aantal wns	Aantal res.	Bedrag regul	Aantal res.	Bedrag PJ	Wns PJ
HA lonen onderaannemers	25	308	0	0	0	0	0
HA illegale derdelanders	79	157	2	18.155	20	307.319	33
Betaling loon illegale derdelanders	1	3	69	718.590	295	3.977.843	531
HA directe medecontractant bouw	42	566	6	112.789	11	1.081.120	300
Kennisgeving HA niet uitgehangen	1	32	1	1.389	1	0	2
Sociale dumping art. 162, 2 SSWB	0	0	1	0	36	0	1.141

Actie 20: Strijd tegen grensoverschrijdende fraude bij zelfstandigen

Projectleider: RSVZ

Indicator: analyse en opvolging van 600 verdachte situaties (verdachte A1 of afwezigheid A1) op jaarbasis (periode januari – december jaar x)

Het RSVZ meldt dat er **761 verdachte situaties** werden geanalyseerd en opgevolgd in 2023. Het gaat om het aantal onderzoeken per zelfstandige, en niet per onderneming. Het RSVZ werkt continu aan manieren om de focus te verbeteren, onder andere via AI. Ook ziet het een aantal andere verbeterpunten om de onderzoeken nog doelgerichter te maken, met name deelnemen aan ELA-opleidingen en workshops ter verbetering van de OSIRIS-procedure en het opstellen van fraudescenario's om de detectie te verhogen. De verplichting om persoon per persoon te onderzoeken in het statuut der zelfstandigen (en niet per onderneming) neemt tijd in beslag. De strijd tegen de sociale dumping bij de zelfstandigen is nochtans essentieel, voornamelijk om te voorkomen dat er een verschuiving van de fraude zou optreden van het regime der loontrekkenden naar het regime van de zelfstandigen. Een ander geïdentificeerd risico is dat het RSVZ bij de behandeling van de onderzoeken afhankelijk is van de samenwerking met de bevoegde instituten van andere lidstaten. Deze samenwerking is nog voor heel wat verbetering vatbaar.

Effectmeting

Als effectmeting voor deze actie wordt het aantal gecontesteerde A1's voorgesteld. In 2023 heeft het RSVZ de betwistingsprocedure opgestart om 351 A1's te contesteren.

Programmadoel 4: Het uitwerken van effectieve **sanctionering**

Actie 21: Actualisering van het sociaal strafwetboek met betrekking tot sociale dumping

Projectleider: DAG (ontwerp) en beleidscellen (implementatie)

Indicator: aangepast sociaal strafwetboek (in 2024)

In 2023 werd het wetsontwerp in 1^e lezing door de Ministerraad op 21 april 2023 goedgekeurd. Vervolgens werden adviezen gevraagd over het wetsontwerp aan de betrokken adviesraden. De Adviesraad voor Sociaal Strafrecht heeft haar advies uitgebracht op 29 juni 2023. Na de verwerking van de adviezen werd het advies van de Raad van State gevraagd. Dit advies werd evenwel niet uitgebracht in 2023.

Effectmeting

Het is nog niet mogelijk om zich uit te spreken over mogelijke effecten van deze actie.

Programmadoel 5: Efficiënte en effectievere **invordering** en terugvordering

Actie 22: In kaart brengen van de problemen en mogelijke oplossingen genereren rond de grensoverschrijdende invordering van fiscale en sociale zekerheidsschulden en de grensoverschrijdende inning van administratieve boetes

Projectleider: Secretariaat-Generaal van de Benelux

Indicator 1: Beschrijving van de problemen en mogelijke oplossingen voor een efficiëntere en effectievere grensoverschrijdende invordering (in 2023)

Indicator 2: Opstellen van Guidelines (in 2023)

Indicator 3: Het evalueren van de mogelijkheid om, met de geïnteresseerde Belgische instellingen en in samenwerking met andere Lidstaten, testtrajecten van invordering en/of verrekening in overeenstemming met de coördinatieverordeningen 883/2004 en 987/2009 te lanceren.

De studiedag is niet doorgegaan in 2023, waardoor er geen beschrijving van problemen en mogelijke oplossingen of Guidelines mogelijk is.

Effectmeting

Deze wordt uitgevoerd na de organisatie van de studiedag, waardoor het nog niet mogelijk is om hierover te rapporteren.

Actie 23: De bemiddelingsprocedure van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) op Belgisch niveau operationeel maken

Projectleider: FOD SZ

Indicator 1: Promotie maken voor de bemiddelingsprocedure: opleidingen geven, collega's van de OISZ sensibiliseren etc.

Na een eerste opleiding/bewustmaking voor de sociaal inspecteurs van de betrokken OISZ in december 2022, werd in het tweede semester van 2023 een nieuwe opleiding georganiseerd voor de gerechtelijke wereld en magistraten. De doelstelling was dezelfde: de goede toe-eigening door de betrokken Belgische actoren van het bemiddelingsinstrument van de ELA garanderen via een presentatie en rechtstreekse uitwisselingen tussen vertegenwoordigers van de ELA en de genoemde Belgische actoren.

Tegelijkertijd coördineert de FOD Sociale Zekerheid de indiening van een testcase bij de ELA-bemiddeling. Deze eerste case werd ingediend door de RSZ. De officiële procedure vereist de formele instemming van alle partijen bij het geschil voordat het bemiddelingsproces kan beginnen. Helaas heeft Roemenië de opening van de zaak voor ELA-bemiddeling afgewezen. Bij het RSVZ is voorlopig geen testcase geïdentificeerd.

Het doel is zowel de bemiddeling en haar workflows te testen als een goede toepassing van het bemiddelingsinstrument door de OISZ mogelijk te maken en de eerste synergiën op dit gebied binnen het Belgische socialezekerheidsnetwerk tot stand te brengen.

Indicator 2: Verzekeren van de opvolging van dossiers inzake sociale zekerheidscoördinatie die via de ELA-bemiddelingsprocedure zijn behandeld.

Volgens de FOD SZ is in 2023 één dossier formeel ingediend bij de ELA. Op dit moment verloopt de opvolging enkel op kwalitatieve basis. Gelet op het beperkt aantal ingediende dossiers (4 op Europees niveau, waarvan één door België) lijkt een meer doorgedreven monitoring vooralsnog niet nodig. Toch wordt momenteel gewerkt aan een nationale strategie m.b.t. deze procedure.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

Actie 24: De bestaande Europese bemiddelingsprocedure inzake geschillen A1- attesten optimaal benutten

Projectleider: FOD Sociale Zekerheid

Indicator 1: trimestriële rapportering over het aantal ingetrokken A1-documenten per instelling en per sector

Het rapport voor het 1^e semester werd tijdig naar de SIOD verstuurd. Het rapport voor het laatste kwartaal van 2023 heeft omwille van de organisatie van de ELA-conferentie (zie actie 8) evenwel wat vertraging opgelopen.

Indicator 2: 1.500 aantal ingetrokken A1-documenten

In 2023 werden in totaal 940 A1-documenten ingetrokken. De gegevens met betrekking tot de nationaliteit van de derdelanders (met inbegrip van Brazilianen) zijn slechts beschikbaar sedert september 2023. In totaal zijn 138 derdelanders (waarvan 62 Brazilianen) betrokken bij dossiers m.b.t. een vraag tot informatie of een vraag tot herziening.

Er zijn geen nieuwe ongewenste neveneffecten van intrekking geïdentificeerd t.o.v. vorig jaar. Er zijn evenmin evoluties merkbaar in de mogelijke risico's en knelpunten bij het opzetten en uitvoeren van controles, en de mogelijke oplossingen die hiervoor in uitvoering zijn. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar het jaarrapport sociale dumping 2022¹⁸.

Indicator 3: aantal spontane aansluitingen

Het RSVZ meldt voor 2023 29 spontane aansluitingen.

Indicator 4: aantal fictieve A1's

De RSZ meldt voor de 2023 1.200 fictieve A1's.

Effectmeting

De wijze waarop het effect van deze actie gemeten zou kunnen worden, moet nog verder worden uitgewerkt. Als gevolg hiervan kan hierover nog niet worden gerapporteerd.

¹⁸ Te consulteren via [deze link](#).

Conclusie en verdere stappen

Het programma sociale dumping is in 2021 gestart en zal eind 2024 eindigen. Dit rapport geeft een overzicht van de uitvoering van het programma sociale dumping in de periode januari – december 2023; niet van het hele programma tot dusver.

De programmawerking draait rond 3 assen: implementatie projectwerking, uitbouw PMO en outcomes¹⁹. Wat de implementatie van de projectwerking betreft, wordt er in 2024 verder ingezet op het werken met projectfiches die de kernelementen van het project omvatten (bv. doelstellingen, milestones, etc.) zodat de projecten efficiënt gepland, uitgevoerd en opgevolgd kunnen worden. Inzake de verdere ontwikkeling van de PMO wordt verder ingezet op de vier elementen die hierboven reeds zijn aangehaald. Een doorgedreven monitoring, aan de hand van efficiënte opvolgingstools, laat een optimale coördinatie van de projecten toe. Hierbij zal verder gekeken worden op basis van welke criteria de projecten optimaal gelinkt kunnen worden, zodoende een optimale samenhang te bewerkstelligen.

Opvolging over de implementatie van het programma kan maar gebeuren op voorwaarde dat er voldoende kwantitatief én kwalitatief gerapporteerd wordt over de projecten. Vanaf 2022 werd ingezet op een meer kwalitatieve rapportering voor de opvolging van het Actieplan en in het bijzonder voor de projecten die deel uitmaken van het programma sociale dumping. Dit kadert binnen de vraag van de Beleidscellen bevoegd voor sociale fraudebestrijding en de sociale partners om meer gedetailleerde informatie te bekomen over de uitvoering van het actieplan. Dit is eveneens gelinkt aan de vraag van het Strategisch Comité (d.d. 14 juli '22) om de KPI's te evalueren. Er werd werk gemaakt van een 'nieuwe' rapportering waarvan minder KPI's, minder rapportagelast en meer kwalitatieve rapportering de hoofdbestanddelen uitmaken. Dit werd voor de acties binnen het programma sociale dumping (pijler 2, actieplan) geconcretiseerd in een aantal vragen per actie en/of indicator met de bedoeling meer contextuele informatie te bekomen over de stand van zaken van de acties.

¹⁹ Strategisch Plan Strijd tegen sociale fraude en sociale dumping Regering De Croo I 2022-2025, p.42-43.

Dit rapport bevat de resultaten van de kwalitatieve bevraging. **Dit is zeker een stap in de goede richting**, maar er dient **blijvend ingezet te worden op een kwalitatieve rapportering**.

Ook de manier van rapporteren is een iteratief proces, dat indien nodig bijgestuurd zal worden. SIOD zelf stelde alvast voor om de koppeling tussen de trimestriële rapportering en de rapportering via de werkgroepen met projectleiders te verbeteren. Zo dient de trimestriële rapportage als input voor de werkgroepvergaderingen, waarbij de programmaleider o.b.v. de trimestriële rapportage gerichter kan vergaderen rond verdere informatie-uitwisseling, knelpunten etc. Sedert het tweede kwartaal van 2023 wordt aan de projectleiders gevraagd om de werkgroepen voor te bereiden door per project 3 slides te actualiseren. Deze werkwijze zal ten gepaste tijde geëvalueerd worden.

In laatste instantie moet er verder werk gemaakt worden van de **effectmetingen**. Voor een aantal acties werden hier al stappen in ondernomen, voor een aantal andere staan de effectmetingen nog in hun kinderschoenen. Net zoals vorig jaar blijft SIOD hier verder op inzetten. Zo werd in 2023 bv. verder gebenchmarkt met de Nederlandse Arbeidsinspectie betreffende programmawerking en effectonderzoek (a.d.h.v. een werkbezoek aan de Nederlandse collega's). Op vraag van ELA heeft SIOD meegewerkt aan een studie over de ontwikkeling van KPI's en in beperktere mate over het meten van de effectiviteit van sociale fraudebestrijding (zie hierboven onder actie 6). Wat dit laatste betreft, ontwikkelde een externe consultant (Deloitte) een methodologie m.b.t. **impactmeting**. Gelet op het internationaal karakter van ELA diende deze studie ook relevant te zijn voor andere landen. Derhalve richtte deze studie zich op het algemeen kader van impactmeting eerder dan op concrete metingen binnen de Belgische context. Evenwel werd één actie uit het programma sociale dumping gekozen als pilotactie om de algemene methodologie te duiden. De resultaten van deze studie en van benchmarking met de Nederlandse Arbeidsinspectie identificeren voldoende kennis, capaciteit en data als essentiële voorwaarden voor geslaagde effectmetingen. Een piste die verder onderzocht zal worden is het gebruik van perceptiemetingen als effectmeting. Idee hierbij is dat wijzigingen in percepties rond sociale fraude(bestrijding) ons iets kunnen leren over mogelijke effecten van acties. In 2024 zal SIOD de kwalitatieve vragen, die al gehanteerd worden als mogelijke effectmeting, evalueren en waar nodig aanpassen en/of aanvullen. Hierbij zal vooral aandacht besteed worden aan acties waarvoor momenteel nog geen effectmeting voorhanden is.

Gebruikte afkortingen

Afktoring	Verklaring
ELA	European Labour Authority
SIOD	Sociale Inlichtingen-en Opsporingsdienst
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSVZ	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
TSW	Toezicht op de Sociale Wetten
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
IMI	Internal Market Information System (Informatiesysteem Interne Markt)
PMO	Project Management Office
KPI	Kritische Prestatie Indicator
SPOC	Single Point of Contact
DAG	Dienst Administratieve Geldboeten
TWW	Toezicht op het Welzijn op het Werk
FOD	Federale Overheidsdienst
NLO	National Liaison Officer
CJI	Concerted and Joint Inspection
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
IGO	Instituut voor Gerechtelijke Opleiding
EESSI	Electronic Exchange of Social Security Information system
OSH	Occupational Safety and Health
MEC	Meldpunt voor een Eerlijke Concurrentie
AI	Artificiële Intelligentie

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bart Stalpaert

Directeur Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst (SIOD)

Zuidertoren 8ste verdiep

Europaesplanade 1

1060 Brussel, België

info@siod.belgie.be

www.siod.belgie.be